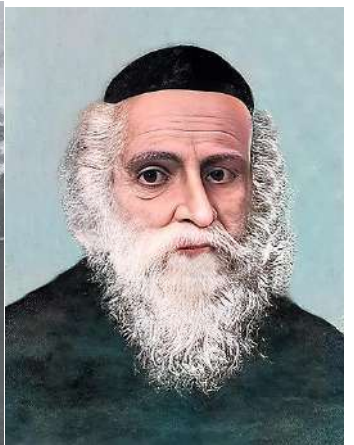

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

ערוץ 2000

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במ"ל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר הרב מרדכי יששכר בער לייפר מפייטסבורג זצ"ל - נולד ב-ט"ו טבת ה'תשט"ז (1955) בפייטסבורג שבארה"ב. חוטר לגזע בית נדבורנא ופרימישלאן. בשנת ה'תש"ל (1970) משפחתו עלה אביו לישראל והוא התגורר באשדוד שהיתה שממה רוחני. אביו עמל הרבה כדי לקרב את פשוטי העם. בהמשך ביקש האבא מרבינו שיגיע לארץ הקודש. רבינו עלה לארץ ולמד בישיבת גרודנא באשדוד, בישיבת צאנז ובישיבת טשיבין בירושלים. בבחרותו, בכל פעם לפני שיצא לרחוב היה מתפלל לקב"ה שיציל וישמור את עינו ממראות אסורים. לאחר נישואיו התגורר בלייקווד שבארה"ב, שם עלה והתעלה במעלות התורה. לאחר מכן חזר לארץ והתגורר בישוב טלז-סטון. בשנת ה'תש"ן (1990) נפטר אביו ורבינו מונה למלא את מקומו באדמו"רות באשדוד ובבורו-פארק ושימש כאדמו"ר השלישי מפייטסבורג. בהנהגתו הוקמו באשדוד מוסדות רבים, כמו כן הוקמה 'קריית פייטסבורג' למגורי החסידים. ניגונים רבים הלחין. חלקם יצאו לאור בסדרת התקליטים 'ניגוני חסידי פייטסבורג'. מתמיד עצום והשקיע את כל כולו בתורה הקדושה. תפילותיו היו בהשתפכות הנפש. רבים פנו אליו ונושעו. תמיד אמר מילה טובה לזולת ונזהר מאוד שלא לפגוע באף אדם. כשהיה חשש של פגיעה היה ניגש כדי לבקש סליחה. בדרשותיו עורר בבכיות נוראות להיזהר ולהישמר מאוד מפגעי הרחוב והזמן. גם בזמנים שסבל ייסורים נוראים, תמיד קיבל כל אדם בסבר פנים יפות. כל אדם שנכנס אליו הרגיש כאילו הוא בן יחיד ולרבי יש את כל הזמן שבעולם בשבילו. כדי לחפש פיתרון לבעיות תלמידיו לא ישן לילות. חידושיו היו בכל חלקי פרד"ס התורה. בחודש אב ה'תש"פ (2020) נדבק בנגיף הקורונה. למרות שלא יכל לראות את חסידיו היה מתקשר אליהם ומתעניין בשלומם. אושפז בביה"ח לניאדו. לאחר כחודש וחצי שהיה מורדם ומונשם חלה הידרדרות במצבו הרפואי. נפטר ב- י"ז תשרי ה'תשפ"א (2020), ב' חוה"מ סוכות. חי כ-65 שנים. ציונו בבית העלמין באשדוד בחלקת פייטסבורג. בנו, ר' משולם אליעזר מילא את מקום אביו באדמו"רות.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יוסף (האדמו"ר הראשון מפייטסבורג, מח"ס 'צדקת יוסף').
אביו: האדמו"ר רבי אברהם אבא (האדמו"ר מפייטסבורג. מח"ס אמונת אברהם). **אמו:** מרת רחל (בת האדמו"ר רבי איתמר בוזנבאום, האדמו"ר הזקן מנדבורנה). **אשתו:** מרת אביבה מרים (בת רבי יצחק אייזיק ליבס, ראב"ד איגוד הרבנים באמריקה ומח"ס בית אבי). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' אברהם אבא לייפר, הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל. **מתלמידיו:** הגאונים רבי אליהו טורבר (דומ"צ חסידי פייטסבורג), הרב יהושע השיל איגל, הרב אביגדור וייס.
ילדיו: האדמו"ר ר' משולם אליעזר (ממלא מקומות של רבינו, חתן ר' ניסן רוזנבאום, האדמו"ר מקרטשניף ירושלים), מרת מלכה (נישאה לר' יעקב הגר), ר' יעקב (ראש ישיבות פייטסבורג, נישא לאסתר, בת הרב ישראל אליעזר אדלר האדמו"ר מדז'יקוב-ויז'ניץ), ר' יוסף (רב קהילת פייטסבורג בבני ברק. נישא לעטיל, בת הרב ישראל ארנסטר), מרת שרה טובא (נישאה לר' אליעזר זוסיא שטרן), מרת איידל בינה (נישאה לר' מנחם מנדל דוד פלדמן), הינדא יוכבד (נפטרה בגיל 4 ממחלה קשה), מרת דבורה (נישאה לר' אלעזר ארנסטר), מרת רחל (נישאה לר' דוד מתתיהו קורנריך). **מספריו:** **יפתגמי אורייתא** - מדברי תורתו לפי סדר השבתות ומועדי השנה.

לרבי היתה רגישות עצומה לכבוד הזולת. פעם נכח בשמחת צדיקים שבה השתתפו אלפים רבים. הרבי ישב בשולחן המזרח על יד אחד הרבנים שנעם לו הישיבה במחיצת הרבי, שהיה איש שיחה מלבב ביותר. בשלב מסוים הרבי קם לאחל ברכת לחיים לאדמו"רים והרבנים שישבו בשולחן המזרח. כשהגיע לאדמו"ר בעל השמחה, בדיוק התפנה מקום סמוך. בעל השמחה כיבד את הרבי זצוק"ל לשבת בסמיכות אליו, אך הרבי סירב. בעל השמחה חזר והפציר, אך הרבי לא הסכים והסביר שכבר הוא יושב סמוך לפלוני שעלול להיות לו חולשת הדעת אם יעבור מקום ממנו, ואכן רבינו חזר למקומו הקודם שהיה מרוחק בכמה מקומות ממרכז השולחן.

תלמידו הרב אביגדור וייס שליט"א (מחנך ומחשובי המשפיעים וראשי החבורות בפייטסבורג) סיפר כי פעם אחת במוצאי יום"פ לאחר הצום הוא לא חש בטוב. אבריו ושריריו כאבו מאוד. הוא ניסה לשכב וכאביו רק גברו. הוא הרגיש צורך להתקשר לרבי כדי לבקש ברכה. האדמו"ר שמע על מצבו ואמר לו: "קח אקמול ויעבור לך". הוא עשה כדברי רבינו, נטל אקמול ושכב לנוח מעט. כאשר הקיץ היתה השעה מאוחרת לאחר חצות לילה, הטיש שרבינו עשה בשולחנו הטהור במוצאי יום"פ כבר התחיל. מדובר בטיש השמח ביותר מכל השנה. הוא מיהר לצאת אל הטיש, ונכנס בשקט רב שלא יבלוט, אך הרבי קלט אותו במבטו ושאל אותו בסימון בידיו אם כבר הוטב לו והוא הניד את ראשו בחיוב. כעבור חודשיים, באחד מימי החנוכה, כשעבר אצל הרבי, רבינו אמר לו: "אני מאחל לעצמי שנה שמחה, כמו השמחה שהיתה לי בשעה שראיתי אותך מגיע אל הטיש במוצאי יום"פ... כל כך היתה דאגתו והרגשתו את הזולת.

המשב"ק הותיק הרה"ח ר' משה יהודה וייס סיפר שכשחזר עם הרבי בסיום קבלת קהל לפנות בוקר, כשהרבי מותש ובקושי יכול היה ללכת לאחר שהקשיב שעות לצרותיהם של ישראל, כשחלפו ליד הבניינים, הרבי הניף את ידו לעבר בניין שבו התגורר אברך שבאותו זמן המתין כמה שנים לילדים, ואמר מתוך צער עמוק: "פלוני, מה יהיה איתו? אין לו ילדים!". האברך ישן במיטתו והרבי למטה עובר ליד ביתו וחושב עליו ואין לו מנוחה מצרתו. (הסיפורים מעובדים מתוך המודיע)

רבי משולם משה איגרא מטיסמניץ זצ"ל: רב, פוסק, ומגאון דורו בגליציה. נולד בוטשאטש (אוקראינה) בשנת תקי"ב (1752). התייתם בגיל צעיר וגדל אצל סבו בקולומיאי. **מילדות ניכר בגאונותו**, בגיל 8 התפרסם כעילוי והחל לכתוב חידושי-תורתו בספר. בן 9 היה בקי ברוב סדרי הש"ס עם מפרשי הראשונים והאחרונים וכבר דרש בבית הכנסת בעיר ברודי לפני גדולי חכמי הקלויז. **ר' יצחק הלוי איש הורביץ התווכח עמו בעת הדרשה ולא יכל לו**, וכאשר שב לביתו הניח את ידו על ראש בתו ובירך אותה: "יהי רצון שתזכי להינשא לגברא-רבא כמו ילד-שעשועים זה שניצחני עכשיו בהלכה". ובאמת בזיווג שני זכתה בתו להינשא עם ר' משולם.

פרוש מכל ענייני עולם הזה. מיום עומדו על דעתו- לא הלך ד' אמות בלא תורה, לא שח שיחה בטלה, ישן במיטה רק בליל שבת, כל יום טבל במקווה, התפלל בהתלהבות רבה, אכל פעם אחת במשך היום בכדי להחיות את נפשו ובשר ודגים אכל רק ביום שבת. בגיל 17 מונה לרב העיר טיסמניץ (אוקראינה), התנגד לחסידות, פרסם מכתב חריף בגנותה וחתם על חרם נגד החסידים. עקב מחלוקת עם פרנסי העיר בגלל סוגיית הגיוס לצבא (הקהילה חויבה למסור בכל שנה מספר מסויים של אנשים לשירות הצבאי, הפרנסים פטרו מגיוס בני-תורה ות"ח ומסרו במקומם לצבא את עמי הארץ. הרב טען שיש לערוך הגרלה, ואף אם בנו יצא- ישלח אותו לצבא), עבר לכהן בשנת תקנ"ד (1794) כראב"ד וראש ישיבה כשמונה שנים בפרשבורג (סלובקיה). נפטר ב-י"ח תשרי תקס"ב (1802). חי כ-50 שנים. ציונו בסלובקיה.

אביו: ר' שמשון. **אמו:** מרת רייזל (בת ר' אפרים פישל אבדק"ק קולומיאי). **נשותיו:** בתו של הגביר ר' שמואל בייק (זיווג ראשון כשהיה בן 13). מרת רבקה אסתר (בת ר' יצחק הלוי איש הורביץ - זיווג שני כשהיה בן 16). **בנו:** יצחק אליהו (אביו העיד עליו שבחריפות מוחו, יפה כוח הבן מכוח האב, אבל הוא נפטר בימי עלומיו). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אריה לייב הכהן הלר (בעל 'קצות החושן'), ר' יעקב לוברבוים מליסא (ה'נתיבות המשפט'), ר' מרדכי בנט מניקלשבורג. רבי נפתלי צבי הורוביץ מרופשיץ. **מספריו:** **איגרא רמה- שו"ת יהלכות קביעות במכירת חמץ** (חידושי ידועים בעמקנותם ובקושי הרב בהבנתם).

על קורות שידוכו של רבינו, הגה"צ אהרון קוטלר זצ"ל סיפר: במקום ההוא היה מנהג להזמין את החתן לסעודה בבית-הכלה. כך עשה גם אבי הכלה הגביר ר' שמואל בייק שהיה פרנס העיר. באותה תקופה התחילו להשתמש בקפה, **מכיוון שזה היה מוצר חדש, מטבע הדברים מחירו היה יקר. רק אנשים אמידים יכלו להרשות לעצמם להשתמש בו, ואילו עניים כלל לא ידעו עליו.** רבינו הגיע לבית-הכלה וכיבדו אותו בקפה. הביאו לשולחן כוס עם קפה שחור וליד קנקן חלב וצלחת סוכר כדי שיוכל ליטול כמה שיחפוץ וימהול בהם את הקפה. בהיותו ילד עני שלא ראה קפה מימיו, הוא לא ידע כיצד נוהגים במה שהוגש. חכך הנער בדעתו למספר רגעים והחליט: הלא בגמרא כתוב **שאיכלה קודמת לשתיה. ולכן לקח את הסוכר ואכלו כמות שהוא.**

עכשיו היה צריך להחליט מה לשתות קודם את החלב או את הקפה. גם הפעם הוא עושה שימוש בתורה הקדושה, בבראשית כתוב "ויהי ערב ויהי בוקר", מכאן הלילה קודם ליום, מכאן שצריך להקדים את השחור ללבן. **הלך ושתה את הקפה השחור ולאחר מכן שתה את החלב.** כשסיים לשתות את הקפה, ראה כי נותר בכוס המשקע של הקפה. מה עושים בו? מיד מצא את התשובה לכך, הרי נתנו לו כפית, **אם כן העלה בכפית את משקע הקפה מן הכוס ואכל אותו.** כל אותו זמן התבוננה הכלה במעשיו התמוהים של רבינו. לאחר שראתה כיצד הרב אוכל את משקע הקפה, קמה ממקומה ונמלטה אל המטבח ודמעות זלגו ללא הרף מעיניה, כשהיא מספרת לאמה את שהתרחש. לבכי הבת הצטרפה האם. לשמע הבכי הנשמע מהמטבח האב הגיע במרוצה ושאל לסיבת בכייתם. בסיכומו של עניין, ראה האב כי הזיווג אינו עולה יפה (היות ורבינו היה פרוש מכל ענייני העולם הזה) והתחיל גם הוא לדבר על ליבו לגרש את אשתו. **בבד"צ השתוממו ואמרו: "הלא הוא ספר תורה ממש?",** הכלה השיבה לעומתם: **"ספר תורה, מקומו בארון הקודש"**. לאחר זמן קצר נשא לו לאישה את בתו של רבי יצחק הורביץ, רבה של ברודי. והתקיימה ברכתו של אותו גאון וצדיק.

בימים ההם פרצה מחלוקת בין חכמי ברודי בדבר גט, הללו פסלוהו, הללו הכשירוהו. במלחמת-הלכה זו השתתף גם רבינו שהיה אז כבן 15 שנה. חכמי ברודי שהיו מפורסמים בגדולת-תורתם החליטו לשאול את דעתו של ר' ישעיה ברלין רבה של ברסלוי, שבקיאותו בכל חדרי-תורה הרעישה את כל גדולי דורו. כל אחד מחכמי ברודי כתב את תשובתו, וכל התשובות נשלחו לר' ישעיה ברלין. בתוכן גם תשובתו של הגאון-הצעיר ר' משולם. קרא רבי ישעיה את התשובות זו אחר זו. כשגמר לקרוא את תשובתו של רבי משולם, קרא מתוך השתוממות והתפעלות: "זהו זקן שקנה חכמה! בחריפותו ובקיאותו יכול הוא להתחרות עם רבים מגדולי הדורות שקדמונו". נכספה גם כלתה נפשו של ר' ישעיה לדעת מי הוא בעל התשובה הזאת אשר עד עכשיו לא שמע אודותיו. באותו פרק ר' שמואל בייק הזדמן לברסלוי. שבא לרגל מסחרו. הוא הלך לבקר את הרב. ר' ישעיה קיבל את פניו ותוך כדי שיחה, שאל **אם הוא מכיר בעירו ת"ח בשם רבי משולם איגרא.**

"כן", השיב ר' שמואל, **"הוא עדיין צעיר-לימים, כבן חמש-עשרה שנה"**. כל-כך צעיר?, קרא הרב בהשתוממות, **"ואנוכי לא ידעתי ולא שמעתי על-אודותיו כלום?"** - "ולמה משתומם הרב על זה?", שאל ר' שמואל, **"ר' משולם זה הוא גאון אדיר, מיחידי-הסגולה שבגדולי הדור"** ענה הרב. שמע ר' שמואל בייק את הדברים האלה, **נתכווץ ליבו בקרבו והתעלף.** לאחר שהשיבו את רוחו, שאלהו ר' ישעיה: "מה לך כי התעלפת?" - **"גאון-צעיר זה חתני היה ואני השפעתני עליו שיגרש את אשתו, זו בתי"** - החזיר ר' שמואל מתוך אנחה צורבת. **"אם כלי מחזיק ברכה זה היה בביתך ואתה בעצמך בערת הקודש מן הבית"**, אמר לו רבי ישעיה, **"צריך אתה להתעלף פעם שנייה!"**

האדמו"ר רבי נחמן מברסלב הידוע כנחמן מאומן זצ"ל: נולד ב-א' ניסן ה'תקל"ב (1772) במז'בוז' שבאוקראינה. מנעוריו התבלט בכישרונותיו המיוחדים. הרבה להתבודד, להתענות ולהתפלל שעות רבות. בטרם היה בן 20 נעשה אדמו"ר. בערב ר"ה ה'תקנ"ט (1799) נכנס לארץ דרך נמל חיפה (לאחר שהגיע לנמל יפו ולא קיבל רישיון כניסה לארץ מהממשל הטורקי). בדרכו חזרה מארץ ישראל חזר באוניות קרב טורקית. נשבה ונפדה ע"י הקהילה היהודית ברודוס. עם חזרתו לביתו עבר להתגורר בעיר זלטופול ומשם לברסלב.

מייסד חסידות ברסלב. לדבריו עיקר ההתחברות והדבקות להשי"ת הינה בזכות התפילה, ניתן ללמוד מתינוק להתפלל בפשטות ובתמימות. התפילה מתוך התבודדות היא דרך חדשה אותה לא מכירים ועולה ללא מפריעים, אך התפילה הקבועה היא דרך הידועה לכל ולכן אורבים שם גזלנים ומפריעים אותה. גילה עשרה פרקי תהילים ואמר כי לא נודע זאת מיום בריאת העולם, כי הוא תיקון גדול ונורא מאוד. ואמר: "אני חזק בכל הדברים שלי, אך בזה אני חזק ביותר שעשרה פרקי תהילים אלו מועילים מאוד מאוד".

בשנת ה'תקס"ו (1806) חלה בשחפת. לאחר דליקה שפרצה עבר לאומן ושם נפטר בחו"ה סוכות. נפטר ב-י"ח תשרי ה'תקע"א (1810). ציונו באומן. חי כ-38 שנים. הבטיח להמליץ טוב על אלו שיבואו על ציונו בראש השנה. אמר כי מי שזוכה להיות על ציונו בר"ה ראוי לו לשמוח מאוד מאוד והוסיף כי "כל העולם כולו תלוי בראש השנה שלי". ביקש להיקבר באומן בשל העובדה כי שם נערך טבח כ-30 שנה לפני הגיעו למקום שבו נהרגו כ-30,000 יהודים הי"ד ע"י היידמקים.

סבא: הגאון ר' נחמן מהורדנקה (תלמיד הבעש"ט - מצד אביו) והרה"ג ר' יחיאל אשכנזי (מצד אמו). **אביו:** הגאון ר' שמחה. **אמו:** מרת פיגה (נכדת הבעש"ט מבתו אדל). **נשותיו:** מרת ססיה (בגיל 13 נשא את בתו של ר' אפרים מהוסיאטין - בזיווג ראשון). בתו של ר' יחזקאל טרכטנברג מברודי (זיווג שני). **בנו:** שלמה אפרים (נפטר בהיותו בן שנה). **בנותיו:** מרת אדיל, מרת חיה, מרת מרים ומרת שרה. **מתלמידיו:** הגאון ר' נתן שטרנהרץ. **מספריו:** (חלקם נכתבו ע"י תלמידו ר' נתן) **ילקוטי מוהר"ן** **יספר המידות** **יליקוטי עצות** **יליקוטי תפילות** **סיפורי מעשיות** **שיחות הר"ן** **יקונטרסים**.

ל הלאה סיפור מופלא עד מאוד שהובא ע"י אחד מחסידי ברסלב: העיר אומן, ליל ר"ה, תפילת ערבית החגיגית זה עתה הסתיימה, הציבור נוהר אל עבר חדר האוכל, כל אחד תופס את מקומו, המקום בו יסעד את כל סעודות החג. גם אני התיישבתי במקום פנוי כלשהו. ליד, ישב יהודי לא מוכר מבני עדות המזרח, ארשת פניו ענתה בו, כי הוא מבני עליה, אברך בן תורה, מאלה שמעדיפים לשבת בישיבה ולא לבלות את זמנם בנסיעות, אפילו לא לקברי צדיקים. למחרת בסעודת הבוקר כבר לא יכולתי להתאפק ושאלתי בנימוס: "מה עושה כבודו באומן?" - והוא עונה: "באתי לרופא שלי". "מה הכוונה?" - פתחתי זוג עיניים והוא סיפר: "שמי יואב. הכול החל כאשר תקופה ארוכה חשתי ברע. לאחר בדיקות נשלחתי לפרופ' סלמון. חששתי מאד, ממה שאני עלול לשמוע מפי הרופא. והנה נקראתי בשמי נכנסתי בחששות מרובות, הרופא בדק את תיקי, שאל מספר שאלות ולאחר דקות ארוכות פנה אליי ואמר: 'בעייתך היא חשוכת מרפא, ואין סיכוי להחלים ממנה, אך אם תקפיד ליטול בכל יום את התרופות, שארשום לך - ישנו סיכוי, כי תוכל להאריך ימים גם כך'.

"אי אפשר לתאר ולשער את הרגשתי. עולמי חרב עלי בשומעי בשורות אלו. מעתה אני אדם חולה שחיי תלויים מנגד אם אשכח לבלוע תרופות ואפילו למשך יום אחד בלבד. אט-אט אני מתאושש, משתדל למלא את חיי בתוכן, פיציתי את עצמי בבילויים. הפכתי לבליון והחלתי לטייל סביב העולם. באחד מטיולי הגעתי לאפריקה וביליתי שם תקופה ארוכה, שם פגשתי את אשתי, ל"ע נוכריה. באותה תקופה הדבר לא הפריע לי כלל, החלטנו, כי איש באמונתו יחיה ולא נתערב זה לזה בעניינים של אמונה ודת".

"שנים חולפות, נולדה לנו בת שאומנם מקשה על הטיולים אך בכל זאת שיגרת החיים ממשיכה. טיולים ובילויים. באחת ממסעותיי פגשתי קבוצה שסחבה אותו לאומן, אומנם השם 'אומן' לא אמר לי כלום, אך מה אכפת לי, העיקר להיות בעוד מקום בעולם. לאומן הגעתי בערב ר"ה, נכנסתי לציון הקדוש. הייתי בהלם למראה עיניי, אנשים רבים בוכים, צועקים, מתנענעים פורשים ידיהם למעלה, מעולם לא ראיתי דבר כזה. שאלתי את אחד האנשים לפרש המחזה והלה הסביר לי על רבי נחמן מברסלב, על הבטחתו לאלו שיבואו להתפלל על ציונו. נסחפתי, נשמתי מתעוררת, משתוקקת, מבקשת ומחפשת. הרגשתי כי יש כאן איזושהי אמת. לא הייתי מסוגל להתאפק, והשתטחתי על הציון ובכיתי כפי שלא בכיתי מעולם. לפתע קמתי וזעקתי: "רבי נחמן, אני מבטיח, שאם אתרפא ממחלתי ולא אצטרך לקחת תרופות יותר, אני אשמור שבת". חזרתי הביתה ולא סיפרתי לאיש דבר, קיבלתי החלטה אמיצה על דעת עצמי, להפסיק לקחת את התרופות".

"לאחר שבוע ללא תרופות, ביצעתי בדיקות, ובלב מלא חששות אני מקבל את התוצאות, "הכל תקין", ענה הרופא בקופ"ח. "אין לך שום מחלה". קיימתי את הבטחתי והתחלתי לשמור שבת. אולם כאשר הניצוץ מתעורר - לא הסתפקתי בכך. כאשר אשתי הבחינה בשינוי, עדכנתי אותה במה שקורה וניסיתי להשפיע עליה ללכת בעקבותי, אך היא הזכירה לי את ההסכם בינינו: "אינני מתערבת לך בענייניך ואתה אל תתערב בענייני". אינני יודע כיצד להתנהג, האם להתגרש או לא? ומה בקשר לבתי? בצר לי פניתי למספר רבנים ושטחתי בפניהם את מצוקתי, אך פיתרון לא קיבלתי. לפתע צץ בראשי רעיון: 'אם באומן נושעת בפעם הראשונה, אסע לשם לבקש ישועה נוספת'. קמתי ונסעתי לאומן, הגעתי לציון והשתטחתי על הציון. הודיתי לרבי על שהחלים אותי ממחלתי ובקשתי את עזרתו בעניין אשתי ובתי".

'באחד הבקרים לאחר ששבת, שמתי לב, כי אשתי נוטלת את ידיה של בתו בת השש. 'מדוע את עושה זאת?' שאלתי, והיא הסבירה, כי במשך התקופה האחרונה היא עוקבת אחריי וכאשר ראתה את נועם דרכיי, החליטה ללמוד יהדות והיא הצטרפה לסמינר - וזהו אחד הדברים, שהיא למדה שם, כעת היא שוקלת ברצינות את עניין הגיור. כיום, אני חי ב"ה עם אשתי, שהתגיירה ולומד באחת הישיבות הקדושות במרכז הארץ. כעת אתה מבין, מה אני עושה כאן?', שואל-קובע האברך שלצידי.

הגאון רבי שלום הכהן זצ"ל: נולד בליל שבת קודש ב' אייר ה'תקצ"ד (1834) בג'רבה. ביום המילה נתן לו אביו שלושה שמות: **שלום, דניאל ויהודה**, שהם ראשי תיבות של שם הקודש **ש-ד-י**. לצורך כלכלת ביתו, שלח במסחר ידו, כדרך רוב החכמים באותו זמן. ההצלחה האירה לו פנים. עד מהרה הפך לעשיר מופלג ובעל קרקעות. מהונו הרב, פיזר תרומות נכבדות לצדקה וחסד. **במשך שנים רבות החזיק מכספו שני תלמידי חכמים גדולים, שהיו לומדים על חשבונו יומם ולילה**, והוא היה דואג לכל צרכיהם. מכיוון שעמד בניסיון העושר ניסו אותו בשמיים גם בניסיון העוני. עד כדי כך הגיעה עניותו, **שנותר לו חלוק אחד בלבד. ביום שהיו מכבסים אותו, היה מתעטף בטליתו בביתו. מאחר ולא היה לו בגד אחר, באותו היום הוא לא יכל לצאת החוצה**. אולם בגודל צדקותו, קיבל את הכול באהבה ובירך על הרעה כשם שבירך על הטובה. עם כל זאת, גם בהיותו עני ואביון, היה דוחק את עצמו ונותן צדקה לעניים. ולא זו בלבד, אלא **שהיה גם מכתת את רגליו לגבות תרומות עבור אורחים ושד"רים**.

רבינו התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו ונושעו. ברכתיו לא היו שבות ריקם. באמרי פיו, מחולל היה ניסים ונפלאות. בזכות תפילותיו **עקרות רבות נפקדו, וחולים רבים התרפאו**. עד שנת התרנ"ב (1891) התגורר בג'רבה ושימש כדרשן ושליח ציבור בביה"כ 'הכהנים'. כך הרביץ תורה מספר שנים בעיר גאבס. בהיותו כבן חמישים ושבע שנים, נוסדה עיירה חדשה בדרום תוניסיה בסמוך לג'רבה ושמה זרזיס. רבינו נקרא לכהן בקודש כרב ומורה צדק בעיירה החדשה. שם הרביץ תורה במשך כשלושים שנה. בערוב ימיו, כשהוא זקן ושבע ימים, זכה רבי שלום לחונן את עפר ארץ הקודש. נפטר ב-י"ח תשרי ה'תרפ"ו (1925). ציונו בטבריה. חי 91 שנים.

סבא (מצד האב): ר' שאול (גאב"ד ג'רבה). **אביו:** הגאון ר' משה. **אשתו:** הצדקת מרת תראפי (נכדתו של הגאון רבי יוסף הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבה). **מרבתי:** הגאונים - אביו, ר' משה, המקובל ר' כליפה עידאן. אחיו, ר' דוד הכהן. **בנו:** ר' משה כלפון. **בתו:** מרת שרה. **מספריו:** **יברכה ושלום יצדקה ושלום יחיים ושלום** - מידות **יחפץ יקר** - ביאור מצוות התורה **ינהר שלום** - על התורה **יברית שלום ושערי שלום** - על ארבעת חלקי השו"ע.

רבי שלום היה מפורסם לא רק בקרב היהודים. גם הערבים תושבי המקום העריכו וכיבדו מאוד את הצדיק. מרוב הערצתם אליו כינו אותו בשם 'סידי הרבי' (אדוני הרב). **מסופר על אישה ערביה, שנהגה לטאטא, לנקות ולסקל את השביל בו עבר רבינו בדרכו מהבית שלו לבית הכנסת. היא עשתה זאת כדי שהצדיק לא ימעד חלילה בדרכו**.

באחד הימים, ניגשה אל הרב וסיפרה, כי פיטרו את בנה והוא חסר עבודה במשך תקופה ארוכה. היא ביקשה ממנו שיברך אותה ואת בנה לפרנסה טובה. הצדיק בירך בברכת "מזוני רוויחי". עוד באותו שבוע, **מצא בנה מקום עבודה עם משכורת גבוהה ביותר**.

באחד הימים ישב אדם מג'רבה בבית הקפה שבעיר גאבס. לאחר דקות אחדות נכנס ישמעאלי הדור ומכובד וישב בסמוך אליו. שאל הערבי את היהודי למקום מושבו. היהודי השיב כי הוא מתגורר בג'רבה. "האם אתה מכיר את רבי שלום?", שאל הערבי. "אכן, אני מכיר את הצדיק. אך אם יורשה לי לשאול, כיצד אתה מכיר את רבינו?", שאל היהודי, כשאינו מסתיר את פליאתו, שכן מה לערבי המתגורר בעיר גאבס ולרבי שלום שהתגורר בעיר זרזיס? חייך הערבי וסיפר ליהודי, כי בכל פעם שהוא היה מגיע לעיר זרזיס לרגל עסקיו, היה נכנס לביתו של רבי שלום ומבקש את ברכתו, שכן ידע שברכותיו מתקיימות.

"פעם אחת", הוסיף הערבי בהתלהבות, "בירך אותי הרב **שהשנה אתמנה למושל!** כאשר שמעתי את ברכתו, אף שידעתי שברכותיו מתקיימות, הפעם לא האמנתי שברכותו תתקיים. רחוק הייתי מלהיות מושל לפי החוק, והיה עלי להתקדם בכמה דרגות כדי שאהיה מועמד לתפקיד המושל. באותו הזמן מספר אנשים היו בדרגה גבוה ובמעמד טוב ממני להתמנות כמושל. אך למרבה הפלא, התקיימה ברכתו במלואה, והתמנית למושל באותה שנה, בדיוק כפי שבירך הרב", סיים בהתרגשות הערבי שהתגלה כמושל המקום.

לרבי אחד מתושבי עיר הנמל גאבס, נקנס על ידי השלטונות לגלות לעיר זרזיס, מקום משכנו של רבי שלום. הערבי שכר עורך דין מעולה ושילם לו סכום עתק כדי לערער על פסק הדין, אך השופט דחה את טענות עורך הדין. "לך אל רב היהודים ותבקש ממנו שיברך אותך שתצליח לשוב לעיר מולדתך. דע לך, רבי שלום ידוע בברכותיו שאינן שבות ריקם", יעצו לו חבריו. הוא סירב ולא האמין בברכותיו של הרב. חבריו ניסו לשכנע אותו ואמרו: "הרי אתה נמצא כאן בזרזיס. הגלו אותך מגאבס ואינך יכול לחזור לשם. המרחק לבית רבינו קצר מאוד, ובמצבך אין לך מה להפסיד". לבסוף שמע לדבריהם ופנה לבית הרב. כשהגיע לשם, סיפר לצדיק מה התרחש. הרב האציל מברכתו עליו. חלפו שבועיים ימים בלבד, וכבר קיבל הערבי תעודת שחרור, בה הורשה לשוב לעיר מולדתו גאבס. נסע הערבי לבית הכנסת 'אלגריבה', וסיפר לפני יהודים וערבים את הנס אשר קרה לו. הוא לא הסתפק בכך, אלא אף תרם סכום גבוה לבית הכנסת, כשהוא משבח ואומר "אין כמו דת ישראל!", ונעשה מכך קידוש ה' גדול.

מסופר כי שרה, בתו של רבינו, חלתה בילדותה בעיניה והתעוורה לגמרי ר"ל. אביה הביא לפניו לשונות של צמר בצבעים שונים כדי שתבחין ביניהם, והיא לא זיהתה. יצא רבינו מהחדר בצער, פרש כפיו אל ה', והתפלל מעומק ליבו: "ריבונו של עולם! בת עיוורת - זהו צער ועלבון גדול, א-ל נא רפא נא לה!". באותו הלילה, ראתה הבת בחלומה דמות אדם, שהניח ידו על עיניה והבטיח לה: "אל תיראי! מחר תוכלי לראות ככל האדם". כאשר הקיצה הבת משנתה, גילתה להפתעתה כי מאור עיניה שב אליה כבראשונה! כאשר סיפרה לאביה את דבר החלום, אמר לה: "בוודאי זהו המלאך רפאל, שבא ורפא את עיניך". מרת שרה חיה כתשעים שנה ועד סוף ימיה לא ידעה חולי וכל מכאוב בעיניה.

הגאון הרב אליהו קרמר זצ"ל הידוע בכינויו **הגאון מוילנה**: מגדולי חכמי התורה. נולד ב-ט"ו ניסן ה'ת"פ (1720) בעיר סלץ (הסמוכה לבריסק שבליטא). **בהיותו כבן שבע דרש בביה"כ הגדול דרוש ופלפול עמוק אשר לימדו אביו ובהמשך לבקשת ר' העשיל אב"ד וילנה גם פלפול שהכין בעצמו**. בהיותו כבן תשע החל ללמוד בספרי רבינו האריז"ל. מגיל עשר לא למד אצל רב ולא למד בישיבה. בהיותו בן שתיים-עשרה כדברי מח"ס 'עלויות אליהו': "כבר באו בקרבנו" כל שבע החכמות בתכלית הדקות והאמת, "וכל רז לא אניס ליה". כתב פירושים לזוהר תיקונים לספר יצירה ולספרא דצניעותא. אמרו עליו כי כיוון לדברי האר"י יותר מתלמידו הרב חיים ויטאל זצ"ל. התנגד לתנועת החסידות בעיקר כנגד הבעש"ט.

שלט בכל ספרות התורה. הצטיין במידותיו והסתפק במועט. פרוש מענייני העולם. מעוטף בטלית ומוכתר בתפילין כמעט כל היום. עניו מאוד ולא רצה להמנות בתור מנהיג, רב או דיין. מאנשי המופת. אמרו עליו שלא הניח דבר גדול או קטן בהלכה ובקבלה, והשגתו הועילה לו לרדת לעומקם של הדברים שלמד. כל דברי התורה היו שמורים בזכרונו. **גאון בנגלה ובנסתר**. התמדה מופלאה בתורה. בעודו צעיר לימים קיבל על עצמו גלות, לנדוד מספר שנים. עבר בערים שונות בפולין ואשכנז והגיע עד ברלין. בסוף ימיו חפץ לעלות לארץ ישראל, ונסע עד העיר קניגסברג. שם שינה את דעתו וחזר לביתו, באומרו כי אין לו רשות מן השמים לעלות לארץ ישראל. נפטר ב-י"ט תשרי ה'תקנ"ח (1797). חי כ-77 שנים.

סבא (מצד האב): ר' יששכר בר. **אביו:** ר' אליהו זלמן. **מרבתי:** ר' משה מרגלית (מחבר פירוש 'פני משה' על הירושלמי). **חברותא:** ר' אריה לייב (אב"ד טשכנוביץ). **נשותיו:** מרת חנה (זיווג ראשון- בת ר' יהודה לייב מקיידאן), מרת גיטל (בת ר' מאיר לונץ מחלם). ילדיו (כולם מאשתו מרת חנה): בת (נפטרה בנעוריה), מרת חינה (נישאה לר' זלמן זליג חניץ מפינסק), מרת בתיה (נישאה לר' צבי הירש), בת (נישאה לר' יחזקאל הלוי), ר' שלמה זלמן וילנר, ר' יהודה לייב וילנר, ר' אברהם וילנר, מרת טאובה (נישאה לר' שרגא פייבוש מדבורובו). **מתלמידיו:** הגאונים האחים ר' חיים איצ'קוביץ מוולוז'ין ור' שלמה זלמן, ר' שלמה מטולוצין, ר' שלמה ממוהילוב, ר' בנימין ריבלין, ר' מנחם מנדל משקלוב ועוד רבים). **מספריו:** הרב כתב כ-56 ספרים ביניהם: **יאדרת אליהו- על התורה יאבן שלמה- קבלה ירוח המושל- ביאורי אגדות יקול התורה- על קבלה ועוד** (כל ספריו פורסמו על ידי תלמידיו לאחר פטירתו).

פעם אמר הגאון רבי יוסף שאול נתנזון, שהיה רבה של לבוב לתלמידיו: "האם סבורים אתם שאני מתמיד גדול בלימוד התורה? אינכם אלא טועים, ואף שאני מקפיד כל ימי לעסוק בתורה בכל רגע פנוי שלי, עודני רחוק מלהשיג את השיעור הראוי להתמדה בלימוד התורה הקדושה. הוסיף ואמר רבי יוסף שאול לתלמידיו: "בדורות האחרונים היה רק איש אחד, שהיה ראוי לתואר של **"מתמיד מושלם"** הלא הוא הגאון רבי אליהו מוילנה, שלא קם כמותו מאז ועד היום הזה. אספר לכם על כך פרט מדהים ששמעתי מזקני הדור בשנות ילדותי, וכך הם סיפרו: לגאון מוילנה היה פנקס קטן, שבו

קטן, שבו היה רושם את הרגעים הספורים שבהם ביטל עצמו מלימוד התורה. ומדי שנה בשנה, בערב יום הכיפורים, היה הגאון עובר על מה שרשם בפנקסו באותה שעה, ומחשב את הזמן שביטל עצמו מן התורה במשך כל אותה השנה, **ושעה ארוכה היה בוכה ומתודה על "עוון ביטול התורה" שלו**. רבי יוסף שאול סקר במבט נוקב את תלמידיו הנדהמים, וסיים ואמר: **"לימים בדקו באותו פנקס של הגאון מוילנא ומצאו, שמעולם לא הגיעו כל אותם רגעים של ביטול תורה בשנה אחת, לזמן של שלוש שעות"**.

בני הגאון סיפרו על הרגלי השינה של אביהם: קיבל על עצמו כל ימיו לא לישון יותר משתי שעות ביממה, ומימיו לא ישן יותר מחצי שעה רצופה. ובאותה החצי שעה היו שפתי מרחשים הלכות ואגדות. ככלות החצי שעה, היה מתגבר כארי, נוטל ידיו ולומד בקול רם, ויושן שוב חצי שעה, וכך היתה שיעור שינתו שלוש מחציות השעה בלילה, ומחצית השעה ביום.

מסופר על הרב שתמיד כל חלונות הבית היו מוגפים מהסיבה הפשוטה הבאה: הרב לא רצה לדעת מתי יום ומתי לילה, ואין זה משנה את העובדה עם כעת יום או לילה, הוא חייב בעבודת ה', והוא אינו רוצה להיות מוסך מן העובדה אם כעת יום או לילה. פעם אחת הגיעה אחותו לבקרו לאחר שבמשך זמן של שנים ארוכות (כ-50 שנים) לא נפגשה עימו. לאחר שנקשה על הדלת והרב ראה אותה, הוא ניגש אליה באומר: **"בעולם הבא שעתנו תהיה פנויה יותר. כאן צריך לנצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה ולעשיית מצוות"**, ושלחה מביתו אחר כבוד.

קרן מיוחדת היתה בוילנא, מעזבונו של רבי משה קרמר, סבו של הגאון מוילנא, אשר שמה לה למטרה לתמוך בתלמידי חכמים. בין הנתמכים היה נכדו של ר' משה קרמר, הגאון מוילנה. מידי שבוע היו מעבירים באמצעות השמש סכום כסף לידי, שנועד לספק את צרכיו וצרכי בני ביתו. לימים החליט השמש לשלשל את הכסף הנועד לרב - לכיסו, ולהקל בזה על מצבו הדחוק. הוא לא נרתע מלעשות זאת בידעו כי הגאון בצדקותו לא יגער בו על כך. ובבית הרב רעבו הילדים ללחם.

כאשר אשתו הרבנית היתה באה להתנות את צערה על הסבל שנגרם לילדים מתוך זה שאין לה במה להשביע את נפשם הרעבה, היה הגאון משיב לה, שתשלחם לבתי השכנים וירחמו עליהם ויאכילום, ודי בזה שלא יגועו ברעב. כך נמשך הדבר כל ימי חייו של השמש. הגאון לא ציערו על כך מעולם, אדרבה, גדולה היתה שמחתו על זה שמצליח להסתיר מפני השמש את העובדה שידוע הוא על מעשיו הנלוזים, ועומד כל העת בניסיון שלא לבייש את השמש העני בזה שיגלה את דבר הגניבה.

בהקדמה ל"ספרא דצניעותא' מספר אחד מתלמידי רבינו ששמע מפיו הקדוש: "פעם אחת ביום-טוב ראשון של פסח ישבו שניים מתלמידיו של הגאון לפניו וראוהו שאין שמחתו שלימה ביום-טוב זה כבכל שנה ושנה דממש היה שש ושמח להפליא.

כששאלו את פי קדשו: "מדוע אינו שמח מר כבכל שנה?" לא רצה להשיב להם, עד שהפצירו בו מאד, ולא יכל לסרב להם וענה: "מוכרח אני לגלות לכם שבזה הלילה בא אליי אליהו הנביא, וגילה לי עניינים וחידושים נוראים עד אין חקר על הפסוק: "עלו זה בנגב" (בפרשת שלח לך).

כשהתעוררתי בבוקר, לא יכולתי להתאפק, ומרוב שמחה, הרהרתי בחידושים אלו לפני שברכתי ברכות התורה, ומן השמיים הענישו אותי שתיכף נעלמו ממני כל החידושים ושכחתי את כולם, (וזוהו לפי שיטתו הטהורה בשולחן-ערוך אוה"ח, שגם הרהור בתורה אסור לפני ברכת התורה). כששמעו זאת תלמידי עוודו וניחמו אותו שבורא עולם יחזיר לו את אבדתו. לאחר זמן שאלו את רבינו אם כבר הוחזרו לו החידושים, והשיב שב"ה נתגלו לו שנית והם אלפיים ומאתיים ושישים אופנים על הפסוק הנ"ל (2260! פירושים שונים על פסוק אחד!). והוסיף ואמר: "וכאשר ידעתי מפני מה נעלמו ממני, כן יודע אני מפני מה הוחזרו לי בשנית".

○ יפור נפלא שגור בפייהם של זקני וילנא אודות אחד מתלמידי הגאון מוילנה, שהתעורר ל"ע בימי נעוריו ובכל זאת המשיך כל הימים לשקוד על תלמודו ועלה והתעלה, עד שזכה להגיע למעלות גדולות מאוד בתורתו הקדושה. הגאון נטל על עצמו להשיאו, ואכן נמצאה אחת שחשקה נפשה בבן תורה מוחלט והסכימה לבנות את ביתה עם הצעיר העיוור.

אביה אף הבטיח לפרנס את הזוג כל הימים ובלבד שחתנו ימשיך לעסוק בתורה. שמחתו של הגאון מוילנה ביום היכנס בני הזוג לחופה הייתה מרובה מאוד, ושמחה גדולה זו הגיעה לשיאה סמוך לחופה, כאשר השושבינין החזיקו בחתן מכאן ומכאן וליווהו לכסות את הכלה בהינומא, פנה הגאון לתלמידו חביבו ואמר לו: "חכמינו זכרונם לברכה אמרו: 'אסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה', אם כן, צריך אתה לראות עכשיו בעיניך את הכלה!!!".

הדברים אך יצאו מפי הגאון מוילנא, וה' פקח את עיני החתן על מנת שיוכל לראות את הכלה בעיניו, וחזר לו מאור עיניו לשמחת כל האורחים. בתוך הסעודה כששמע הגאון מוילנה את הנוכחים מתפעלים מכוחו הגדול שהצליח לפקוח את עיני החתן שהיה עיוור שנים ארוכות, נענה ואמר בענוה:

"דעו לכם שאין זה מכוחי! הנס התרחש מכוח מסירות נפש של החתן שהמשיך לשקוד על דלתות התורה למרות עיוורונו, ובכוח מסירות נפשה של הכלה שהסכימה להינשא לחתן העיוור בכוח אהבתה לתורתו. ולכן ה' יתברך לעד ולעולמי עולמים החזיר לחתן דגן את מאור עיניו".

הרב יוסף משה עדס זצ"ל: נולד ב-כ' תשרי ה'תרפ"ד (1923). מגדולי חכמי ארם צובא בירושלים, ואחד מגדולי מרביצי התורה שבדורנו. בצעירותו למד בישיבת "פורת יוסף". לאחר פטירת אביו קרא לו רבי עזרא עטיה ואמר לו שמעתה הוא יהיה לו לאב. מסר שיעורים בישיבת "פורת יוסף". זכה להעמיד תלמידים רבים במשך ארבעים שנה. **התבלט ביחסו החם והאבהי כלפי תלמידיו.** ניחן במתק שפתים והיה משבץ את שיעוריו במשלים, מאמרי חז"ל, פסוקי תורה, ענייני דרך ארץ וחוכמת חיים. ייסד את ישיבת "יום השישי" והיה תומך בהם כלכלית.

ניצל כל רגע נתון בהרבצת תורה. סדר יומו העמוס החל באשמורת הבוקר בו טבל והלך לכותל המערבי למסור שיעור בגמרא, הלכה ומוסר (זאת למעלה מעשרים ושש שנים!). לאחר מכן התפלל ותיקן עם נץ החמה. לפני הצהריים העביר שיעור בגמרא בישיבה ולאחר הצהריים מסר שיעור לאברכים בארבעת חלקי ש"ע. לאחר מכן מסר שיעור לרבים בבית"כ "שאל צדקה" בשכונת הבוכרים (כך היה מנהגו במשך כ-40 שנים!). סדר לימודו הסתיים בלימוד קבלה (בישיבת המקובלים 'אמת ושלו' בבית"כ 'אוהל רחל'). הרב מסר שיעור במשניות בליל-שבת במשך שתיים! (למעלה משלושים שנים!). ולאחר תפילת שחרית של שבת מסר שיעור קבוע בהלכה בשבת (בבתי הכנסת 'סלירה' במחנה יהודה) ואחר הצהריים בבית-המדרש מטלון. הקפיד על סדר יום זה בכל עת ובכל עונה. ולמרות סדר יומו העמוס הקפיד להשלים את סדר לימוד יומו האישי (אשר כלל בין השאר ח"י פרקי משנה בכל יום, דף היומי, חוק לישראל ועוד. ביום הזיכרון להוריו ובל"ג בעומר הוסיף את לימוד האידרא רבה ואידרא זוטא וקריאת כל התהילים). שמו יוסף כיוון שנולד ביום השישי של חג הסוכות יום האושפיזין של יוסף הצדיק.

הצטיין במידת הענווה וברח מן המחלוקת. הרבה במעשה הצדקה וחסד בגופו ובממונו. הוא בעצמו אסף כספים וחלקם לעניים הגונים בני תורה שהכיר אישית. סייע בהקמת משפחות רבות, הן בשידוך והן בסיוע כלכלי. השיא עשרות בחורים יתומים. דאג לכל מחסורם ואף ליווה אותם לחופה כאב. השכין "שלום בית" בבתי רבים וגמל חסד של אמת עם נפטרים (בטהרה, הלבשת תכריכיהם וקבורתם). נפטר בערב שבת קודש, י"ט תשרי ה'תשנ"ג (1992). חי 69 שנים בדיוק! ציונו בהר המנוחות גבעת שאול שבירושלים.

אביו: ר' יעקב חי. **בניו:** ר' יעקב חי (ראש כולל 'מעלות יוסף') ור' אהרון שמעון. **מרבתי:** ר' יהודה צדקה, ר' משה עדס (דודו) ור' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **חבריו:** ר' ציון בן אבא שאול. מרן ר' עובדיה יוסף. ר' ציון לוי. **אחיו:** ר' עזרא. ר' יצחק. ר' רפאל. ר' דוד. ר' דניאל. ר' יהודה (ראש ישיבת 'קול יעקב' בבית-אגן).

הוא ורבו חכם עזרא עטיה נקשרו בקשרי נפש מופלאים אשר חרגו ממסגרת רגילה של רב ותלמיד, עד שהיה מתבטא אליו: "יוסף! מחמד ליבי! מאור עיניי!!!". וכשהיו מגישים לחכם עזרא כוס תה היה מבקש כוס נוסף ומוזג לתוכו כמחצית מכוסו ומוסרו לשליח ואומר: "זה תיתן לחכם יוסף!".

מפורסם היה ב"פדיון הנפש" אשר ערך לחולים, אשר זכו ומיד לאחר הפדיון חזרו לאיתנם. באחד המקרים מסופר מעשה בילד קטן, שחלה אנושות ל"ע והגיע עד למצב של דכדוכה של נפש (שכיב מרע). אמו, שזכתה לאמונת חכמים הגיעה מיידית לבית רבנו וגוללה את מצבו של בנה, תוך כדי שהיא מבקשת שיערוך לבנה "פדיון נפש". לאחר מכן שמה פעמיה חזרה לבית החולים. הרופא קיבל את פניה בעצב ובידיעה שלצער הרב, בנה נפטר. "לא ייתכן!!!", זעקה האישה, "חכם יוסף עשה לו פדיון נפש ואף שינה את שמו ל'חיים'!!!". היא לא השגיחה בדברי הרופא, ומיד נכנסה לחדר. היא התבוננה בבנה. לא חלפו דקות ארוכות ולפתע פקח את עיניו ואמר לה: "ראיתי זקן בשמיים שאמר לי: 'עכשיו שמך חיים, תחזור למטה!'. הרופא, שראה את הילד החי, החל למלמל בהתפעלות: "בעיני ראיתי אותו נפטר! אין זאת כי אם החזירו לך אותו מהשמיים!". לא אחת העיד עליו רבו חכם עזרא: "הפדיון נפש שלך עושה רושם גדול בשמיים!".

כומי כסף גדולים מאוד היה מחלק לקראת החגים, ובסוף ימיו, כשהיה מאושפז בבית החולים והגיע בנו לבקרו, שאלו: "חילקת כבר את הקצבאות המיועדות לחג?" - "לא! לא הספקתי עדיין", ענה בנו, "אם כך, הריני אוסר עליך לשוב ולבקריני עד שתסיים את כל החלוקה!", פקד עליו.

מעולם כמעט ולא אכל מחוץ לביתו. אף הלחם נאפה בתוך הבית, ושחיטת העוף נעשתה על ידי תלמיד חכם אישי שסמך עליו. העיד על עצמו: "מעולם לא קניתי עיתון, אפילו חרדי!!!". כשנשאל מדוע השיב: "מחשש שמא ימצא בו לשון הרע ונמצאתי מסייע ידי עוברי עבירה". כשהגיע לבקר את אחד מתלמידיו שחלה אמר לו הלה: "מחילה! רבנו לא היה צריך לטרוח!!!!" - "אולי גם תאמר לי לא להניח תפילין מחמת טרחה?", ענה רבנו והוסיף: "מי שציוני על זה - ציוני גם על זה!!!".

הרבה להשתמש בתלמידיו כדי לקושרם אליו בעבותות אהבה, בפרוס חג הסוכות היה מונע מבניו לבנות את הסוכה באומרו: "עדיף לי שתלמידי יבנוה, כיוון שבכך ירגישו שייכות לרבם ויהיו מקושרים אליי ביותר!!!".

בהושענא רבא שנת ה'תשנ"ב, כשסיים את לימוד האדרא זוטא בתוך סוכתו, אמר לתלמידיו: "מי שמבין את הכתוב באדרא, יודע כמה תענוג לעבור בלילה שכזה לעולם האמת", וה' מילא רצונו ובשנה שלאחר מכן יצאה הלווייתו בליל הושענא רבא, כשאלפים רבים צועדים אחר מיטתו ומלווים אותו בדרכו האחרונה. זכותו תגן על עם ישראל. אמן.

אם ראשונים כמלאכים - הרב יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסח

האדמו"ר הרב יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסחא זצ"ל המכונה ה'יהודי הקדוש'- נולד בשנת ה'תקכ"ו (1766), בעיר פשדבוז שבפולין. נצר למשפחת רבנים מפוארת אשר יחסם מגיע עד לרבי יצחק הלוי אחיו של רבי דוד הלוי בעל ה"ט"ז. כבר בהיותו ילד נודע כבעל כשרונות עצום ובהיותו רך בימים קיבלו ר' רבי אריה לייב חריף היילפרין ראש ישיבת פשדבוז. לאחר מכן עבר עם חברו ר' ישעיה לליסא, שם למד עוד מספר שנים אצל הגאון ר' דוד טיבלי.

לאחר מכן חזר ללמוד שוב אצל ראש הישיבה הראשון שעבר בינתיים לאפטא. כונה בפי רבותיו **'העילוי מפשדבורז'**. לאחר נישואיו באפטא, גירש חתנו את הזוג מביתו בשל מנהגיו המשונים ובאותם הימים חי רבינו חיי עוני ומחסור. כאשר רבו, ר' אריה לייב חריף התבקש לכהן כרב ואב"ד בעיר סאכטשוב מינה את רבינו לעמוד במקומו בראש הישיבה. מכל פולין באו ללמוד בישיבה מחמת שמו שנישא למרחקים בשל גאוניותו.

לאחר שנפש רבינו נקשרה עם ר' משה לייב מסאסוב, החליט כי יהיה מקומו בין תלמידי הבעש"ט. לאחר מכן פנה לר' אברהם יהושע העשל וחי מספר שנים בהתבודדות ובהסתר כמלמד תינוקות בכפרים ובהשפעת רבי דוד מלעלוב לנסוע אל ה'חוזה מלובלין'. מאחר ושמו ושם רבו המובהק היה זהה, חבריו לא יכלו לקרוא לו בשמו (שכן היה תלמידו המובהק ולמד אצלו כל הזמן) ולכן כינוהו כ'יהודי הקדוש' וכן בשל העובדה כי נזהר ונשמר ממדות רעות עד קצה האחרון ככופר בעבודת כוכבים ואביזרייהו. לאחר מקם הקים חצר בפשיסחא.

ענותן מופלא. דרכו בקודש לחלק כל מה שהיה לו לעניים לצדקה. בעל אהבת ישראל. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. תיקן נפטרים. נפטר ב-י"ט תשרי ה'תקע"ד (1813). חי כ-48 שנים. ציונו בפשיסחא. שימשו אחריו תלמידיו ר' שמחה בונים ור' מנחם מנדל מקוצק ובנו ר' ירחמיאל.

אביו: ר' אשר (שימש כאב"ד ור"מ בפשדבוז). **סבו:** ר' אלחנן (אב"ד גריצא). **אמו:** מרת דכיא. **מרבותיו:** ר' יעקב יצחק הלוי הורוביץ ('החוזה מלובלין'- שימש כרבו המובהק), ר' אריה לייב חריף היילפרין (בעל 'חידושי מהר"א'), ר' משה לייב מסאסוב, ר' אברהם יהושע העשל ('האוהב ישראל' מאפטא) ור' דוד טיבלי. **מתלמידיו:** ר' שמחה בונים מפשיסחא, בנו, ר' ירחמיאל, ר' אשר מלעלוב, ר' יעקב צבי מפוריטוב, ר' מאיר שלום מקאלושין, ר' אבלה מעיר חדש, ר' איתמר מקונסקי-וולה, ר' מנחם מנדל מקוצק, ר' יצחק מוורקא, ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר, ר' ישכר בר מרדושיץ, ר' שלמה לייב מלטנשע, ר' יעקב אריה מרדזימין. **נשותיו:** נישא לשתי אחיות בנות ר' יעקב קאפיל מאפט ששימש כאופה (שם השניה מרת שיינדל פריידיא ממנה נולדו שני בניו הצעירים). **מילדינו:** ר' ירחמיאל מפשיסחא (שימש כאדמו"ר לאחר כשנה ממועד פטירת אביו), ר' נחמיה יחיאל (שימש כאדמו"ר בביכובה), ר' יהושע אשר (שימש כאדמו"ר בזיליחוב ובפאריסוב). **חתניו:** ר' משה בידרמן מלעלוב, ר' שמואל רפאל'ס מלובלין. **מספריו:** **יהודי הקדוש**- על התורה ומועדים וכן חידושים הלכתיים **יכתר היהודי יתורת היהודי יכתבי קודש**- דברי תורתו **ינפלאות היהודי יתפארת היהודי**- סיפורים אודותיו.

אשת רבינו (בזיווג שני) לא נתנה רשות לאף אחד להיכנס אצלו, והחסידיים היו צריכים להיכנס דרך הגגות והחלונות. כמה שנים לאחר שנסתלק הצדיק, נפטרה אשתו. תלמידו הגדול הרב בונם מפשיסחא הספיד אותה ואמר להם: "האם אתם יודעים מהו ערכה הקדושה של אשת הצדיק" כי הרב הקדוש היה במדרגה שכל מי שנכנס אצלו והיה צריך ישועה, התפלל להשי"ת שייתן לו זה הצער, ואשתו הצדקת לא הייתה יכולה לסבול כל הייסורים שקיבל עבור אהבת ישראל שלו, לכן לא נתנה רשות שיכנסו אצלו. פעם נכנס אצלו איש של"ע **שלושת בניו היו על ערש דוי, ורבינו קיבל את הדין במקומו של אותו אדם ואכן בניו של אותו האיש התרפאו בדרך פלא ושלושת בניו של רבינו נפטרו לבית-עולמם. וכל זאת בשל קבלת הצער של אותו האיש, לכן אמרה הצדקת, שלא יכולה כבר לראות בצער של הצדיק ולכן מנעה מהאנשים להיכנס אליו.**

אחד ממשמשי רבינו, אשר בראותו את הצדיק יושב בדביקות, הלך והגיש לו כוס תה. חלף זמן מה, והמשמש ראה שכוס התה כבר נתקררה. הלך והבין כוס תה שניה, ואולם, שקדנותו של רבינו הייתה מופלאה, והוא לא השגיח בכוס השנייה, אף היא נתקררה. בפעם השלישית, שאל 'היהודי הקדוש', שהבחין בתנועה כלשהי: "מה היה כאן?". השיב לו המשמש שהוא הכין כוס תה. נענה הצדיק: "תזכה לחיות מאה ועשרים שנה!". ואכן כך הווה, **אותו משמש זכה לחיים ארוכים, מאה ועשרים שנה...**

בימי חורפו היה רבינו מלמד באיזה כפר אצל נגיד אחד. לאחר שנים כאשר הפך רבינו למנהיג עדה, חלה בנו של אותו נגיד במחלת עיניים, ודרש אצל הרופאים אך לא הועילו מאומה. אחר ששמע ש'היהודי הקדוש', שהיה המלמד של הבן, נעשה לרבי גדול, נסע אליו עם בנו כדי לקבל את ברכת קודשו. שם הבן היה משה והתחיל היהודי הקדוש לדבר עמו דברי תורה, ואמר אליו: "משה! אתה שומע?". השיב לו: "כן", אמר היהודי הקדוש: כתיב **'וישמע משה ויטב בעיניו'**, ומיד התחיל הבן לראות בעיניו ונתרפא מחוליו.

הרה"ק ר' יהושע אשר בן רבינו סיפר שסבל מכאבים בשיניו ובא לאביו והניח אביו הקדוש ידו על שיניו, ומאז כל ימי חייו לא ידע מכאב שיניים.

הגאון הרב אלטר מאזוז זצ"ל- נולד בי"א אב ה'תרצ"ב (1932) באי גרבה שבתוניסיה. מאחר והוריו שכלו את ילדיהם בעודם רכים בשנים קראו לו בשם 'אלטר', שפירושו ביידיש הוא 'זקן' והיא סגולה ידועה לאריכות ימים ושנים, ושלא חלילה ייפטר בילדותו, כפי שהתרחש עם אחיו. עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נועד. בהיותו נער ניתן היה למצאו בבית-המדרש בשקדנות אין קץ וניכר, כי תורתו היא כל עולמו, וכי הוא מואס בחמודי תבל.

בהיותו כבן עשרים וארבע בשנת ה'תשט"ז (1956) זכה ועלה לארץ ישראל. בהמשך התיישב במושב איתן, שליך קריית גת, ושימש כרב המושב במקומו של הגאון ר' שושן הכהן (בנו של הגאון רבי כלפון הכהן) שהתבקש לבית-עולמו. **ענוותן. ברח מן הכבוד, וכאשר הציעו לו לעבור לעיר גדולה ומכובדת, ענה בתמימות חן: "מה רע לי כאן במושב?"**

רכש את אמון הציבור והערצתו אליו בהיותו נאה דורש ונאה מקיים בעבודתו הנאמנה והמסורה מעל ומעבר למה שתפקידו מחייב. במשכורתו הצנועה הסתפק ושמח בחלקו, ושירת את הציבור בהתלהבות ושמחה כל הימים ללא חופשות וללא מנוחה. **ביתו היה פתוח לרווחה 'מסביב לשעון', ולא ידע ולא הכיר את המושג 'שעות קבלה' אלא כל שעה הייתה כשרה ומוכשרת לקבל את הזקוקים לעצתו והדרכתו בכל עניין, שמתעורר ולעזור להם בכל יכולתו.** נפטר בתאונת דרכים בי"ט תשרי ה'תשמ"ח (1988). חי כ-56 שנים. ציונו במושב איתן בנגב.

אביו: חכם בן ציון. **אימו:** מרת תרכונה (לבית עשוש). **אישתו:** בת ר' חסאן. **מרבתי:** חכם שאול מקיקץ השלי, חכם שלמה מאזוז (דודו- ראב"ד גרבה). **מתלמידיו:** ר' אשר חדאד. **ילדיו:** ר' ינון, ר' יונתן, ר' עוזיאל, מרת פנינה, מרת גילה. **מספריו:** **יאם לבינה- שו"ת יאם הבנים שמחה יאם למקרא- על התורה ידרכי אבות- חידושים על התלמוד יאם הדרך- כללי הש"ס יאבות על בני- פירוש למסכת אבות ידרכי אמת- שו"ת על ארבעת חלקי שו"ע.**

לימים, בעת שכבר עלה לארץ ישראל וחונן את עפרה, באו וביקשוהו לעבור למושב איתן, יהיה להם לקצין ולמורה דרך. ותהה על כך: "והלא אין עימדי תעודת כושר לכהן כרב?!". השיבו לו: "ומה בכך? יעלה לירושלים ויבקש תעודה ממשרדי הרבנות הראשית!".

בתמימותו הרבה נסע לירושלים למשרדי הרבנות הראשית, ראה את השלט 'היכל שלמה' ונכנס לחדרו של הגאון הרב ש.ג, הרב הראשי האשכנזי. הוא נכנס וביקש להיבחן כעת ולקבל תעודת רבנות. הרב הביט אל מראהו וראה, שהיה לבוש בגדים פשוטים, ללא חליפה וכובע רבני ודחה אותו באומרו: "ראה נא, כדי לעשות זאת צריך לקבוע זמן ואחר כך נראה לגבי תעודת רבנות".... יצא מהחדר וראה שלט על הדלת הסמוכה, "הרב עובדיה יוסף, הראשון לציון". נרעש והקיש בדלת, נכנס למרן, סיפר על עברו ושטח בפניו את מבוקשו להיבחן כדי לקבל תעודת רבנות לכהן כרב המושב. שמע מרן את בקשתו והושיבו בחביבות רבה, הוציא מאמתחתו נייר רשמי וכתב עליו תעודה תקפה...

תמה רבינו על מעשה זה ואמר: "הרי כבודו לא יכרני, כיצד יכתוב עבורי תעודה בלי שיבחן את ידיעותי?!". חיך הרשל"צ והצביע על שולחנו ואמר: "הנה ספרו של מר, שו"ת 'אם לבינה'. בימים אלו מתענג אני על חריפות תשובותיו ומתוך ספרו יודע ומכיר את ידיעותיו", ובענוהו אין קץ הוסיף ואמר: "וכי ראוי לי לבחון אדם כמותו?!".

(בגרסה אחרת, מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל הגיע וכששמע את שמו, נזכר בספרו 'אבות על בני', שבו גילה רבינו טפח מבקיאותו באגדה ובהלכה, והחל לדבר עימו בדברי תורה ומצאו מלא וגדוש וכתב לו תעודת כושר). שב רבינו כשהתעודה בידו והודיע, שיקבל עליו את המשרה בתנאי אחד- שכל ענייני המושב התורניים יהיו נכפפים למרותו. הסכימו לתנאי ורבינו החל לשמש כרב המושב. כל היום ישב ספון בחדרו בהתמדה עד אין קץ, וספריו היו לו לידידיו, כאשר בחדר הסמוך התגורר אביו, רבי בן ציון והיו קולות לימודם נמסכים זה בזה.

בשעות הצהריים הסתובב בין בתי התושבים, עודד וחיזק, יעץ והוכיח, עזר ועשה, הקהיל קהילות ויסד שיעורי תורה והיו בני המושב מעריצים אותו עד לאחת, והוא היה להם לאורים ותומים וכרועה עדרו שימש במסירות נפש ובאהבה וכל דבר נעזרו בו, עד כדי כך שהעידו תושבי המושב: "מעולם לא בירך אדם על ארבעת המינים, עד שהסכים רבינו לכשרותם, ולא תלה אדם את סדיניו בסוכתו, עד שיבוא רבינו ויאשר שהדפנות והסכך נבנו לכתחילה וראויים למצוה!".

מספר בנו ר' ינון: מעבר להשגחה של מור אבי בחג הסוכות, גם לקראת חג פסח היה משגיח. ר' שמואל קדמי החליט להקים מאפיית מצות במושב, אבל הבעיה שכדי למכור צריך השגחה. בסופו של דבר הוא הציע את אבא. ההשגחה שלו כמובן היתה חינם אין כסף, כדרכו. **אדם שמשגיח בחינם לא מגיע לו לפחות מצות?** אבל הוא לא. הזמין מצות שמורות ביחד עם כל הרשימה של בני המושב, כתב את שמו 'אלטר מאזוז', ושילם כרגיל כמו כולם. הם ידעו שאין מה להתווכח אתו, והוא כבר שילם, אז אמרו: "בוא נוסיף לו עוד קילו בחבילה". אבל הוא שם לב, ואמר להם: "או שאני משלם או שאני מחזיר".

פעם אחת הוא היה בדרך מביתו למאפייה, פתאום עוצר לו טרמפ, בא להיכנס לרכב, הוא מסתכל רואה את הנהג, אומר לו: "לא, לא, אני לא יכול לעלות איתך". "מדוע לא?", הקשה הנהג. והרב השיב: "אתה אחד מהעובדים במאפייה, ואם אני עולה איתך, זה כבר שוחד..."

הפליא את כל רואיו ברוחב בינתו, בחריפותו ובבקיאותו. בנערותו כבר יצא שמו לתהילה בקרב הלומדים. כשהתמנה אביו בשנת ה'שצ"ה (1634) לרב בלובלין ולראש הישיבה שם, רבינו עזר לאביו לנהל את הישיבה שאליה זרמו מאות תלמידים שעתידים להיות גדולי תורה ועמודי הוראה בישראל. איש קדוש וצדיק. מתלמידיו יצאו גדולי רבני הדור. חידודיו הנפלאים קנו להם פרסום רחב. בשנת ה'ת"ד (1643) נפטר אביו ורבינו הוסיף לנהל את הישיבה עם הגאון ר' נפתלי כ"ץ (נכד המהר"ל מפראג). כשנפטר ר' נפתלי, התמנה רבינו גם כאב"ד בלובלין. בשנים ה'ת"ח-ה'ת"ט (1647-1648) ימי רדיפות חמילניצקי האיומות רבינו נסע לעיר הבירה ויגא, וביקש מהנדיבים שיבואו לעזרת אחיהם שנתרוששו אחרי האסונות הנוראים ועזר ככל יכולתו. בשנת ה'תט"ו (1654) נפטר רבה של קראקא (הגאון ר' יום טוב ליפמן הלר זצ"ל בעל 'תוספות יוט' זצ"ל) ורבינו התבקש לשמש כרבה של קראקא במקומו. שימש בתפקיד זה עד יומו האחרון. נפטר ב- כ' בתשרי ה'תכ"ד (1663). חי כ-68 שנים. ציונו בקראקא.

אביו: הגאון ר' יעקב (אב"ד ור"מ בבריסק, ליטה ולובלין). **מרבותיו:** אביו, ר' יעקב. **מתלמידיו:** ר' שבתי כהן (הש"ך), ר' גרשון אשכנזי (מחבר שו"ת 'עבודת הגרשוני'), אחיינו ר' הלל הירץ (מח"ס 'בית הלל'), ר' אלעזר בן מניקלשבורג (מחבר 'משנת אלעזר'), ר' יצחק חיות (מחבר 'זרע יצחק' - פירוש על המשנה), ר' שמואל קוידנאוור (בעל 'ברכת הזבח'). **נשותיו:** בת הנגיד ר' משה ר' ליזרש מבריסק (זיווג ראשון - נפטרה בצעירותה), בת ר' יהודה וואהל (זיווג שני). **בניו:** ר' בעריש (גדול בתורה וצדיק וכן היה פרנס הדור, ראש ומנהיג בקראקא, ועשיר מופלג), ר' שאול (אב"ד בריסק וקראקא). **חתניו:** ר' אברהם מהורדונא, ר' נפתלי הירש (אב"ד לובלין), ר' נתן נטע מקראקא (פרנס ומנהיג), ר' פייביל מקראקא (פרנס ומנהיג). **מספריו:** כתב עשרות חיבורים, אך לא פרסם אותם. לאחר פטירתו קובצו דברי תורתו **יחנות התורה** - על פרשיות התורה (לוקטו מתוך יותר ממאתיים ספרים) **יחידושי הלכות על בבא קמא יחידושי תורתו ופסקיו מופיעים בספרי האחרונים** (בספרי הש"ך, חכם צבי, הנודע ביהודה, ר' משולם מאיגרא, חת"ם סופר ועוד).

תכונה רבה ניכרה בביתו הגדול של גביר העיירה. בתו נכנסה זה בברית האירוסין, ועתה הגיע עת דודים. בעוד ימים מספר יחגגו בני העיירה את שמחת כלולותיה עם חתנה, שנבחר בקפידה מתוך שלל ההצעות, שהוגשו ע"י שדכנים מנוסים. **יודעי דבר סיפרו שהגביר הבטיח לבתו סכום עתק כנדוניה, ואף התחייב לזון את הזוג לכל ימי חייו.** השמועות בדבר החתונה שעומדת להיערך, הגבירו את ציפיותם של בני העיירה לקראת החתונה. **דירה מפוארת ייחד הגביר לחתן שהגיע לעיירה מספר ימים לפני החתונה ממקום מגוריו הרחוק.** החתן כמעט לא יצא מפתח חדרו. ארון הספרים שהיה עמוס בספרי קודש נדירים ריתק אותו.

יום השישי של ערב שבת ה'אופירוף' החל בהכנות קדחתניות של משפחת הגביר ומשרתיו, ובמטבח ביתו של הגביר עמלו המבשלות על הכנת המאכל המרכזי של הקידוש, הלא הוא הקוגל המסורתי.

עובדי המטבח הכינו כמות אדירה של בצק שהוכנסה לחבית אדירת מימדים, והניחו את הבצק בשמש החמימה כדי שיתייבש. כעבור זמן מה אמורים היו המומחים לפרוס רצועות דקות וארוכות מן הבצק וכך נוצרו האטריות, שמהן הכינו את הקוגל. אותה שעה הניח החתן על אדן חלון בחדרו את אחד הספרים, שבהם למד, ושאף מלא ריאותיו אוויר צח ובריא תוך כדי עיונו בספר. קריאת העידוד של מנהל המטבח לעבר הפועלים שנשאו את חבית הענק שבה היה הבצק עוררוהו משרעפיו והוא הביט בעניין רב בכמות הבצק הגדולה. אותה שעה התבונן גם תרנגול נמרץ במעשה ולאחר שניות אחדות קיפץ במלא המרץ אל מרכז העיסה, והחל מנקר בה במלא כוחו.

החתן שקע שוב בספרו. והנה, יצאה הכלה מהבית והבחינה בקוגל ובתרנגול, וחמתה בערה בה. **ללא אומר ודברים אחזה בתרנגול...** לאחר מספר דקות נשא שוב החתן את עיניו והבחין בתרנגול מת, המוטל על הארץ. לשאלתו מה אירע לו, השיב אחד מעובדי המטבח, כי הכלה אחראית למעשה זה מאחר והתרנגול ניקר בקוגל. בו ברגע החליט החתן בליבו: **"אינני רוצה להינשא לה!".** ליבו הרגיש ומידותיו הרחומות לא יכלו לשאת את מעשיה. החתן עזב את הספר, לבש את בגדיו העליונים ופנה לעבר ביהמ"ד. באותה השעה לומדים רבים עסקו בתורה, ואיש לא שם לב אליו. **קופת הצדקה, שניצבה על הבימה, הייתה מלאה במטבעות ששולשלו אליה בתפילת שחרית.** החתן התקרב בשקט לעבר הקופה. איש עדיין לא הבחין. הוא פתח את המכסה של הקופה ולפתע השליכה ארצה. הס הושלך בביהמ"ד. לפתע נשמעו קולות מטבעות מתגלגלים על רצפת העץ, ועיני הכול ננעצו בהלך, שהסתתר מאחורי הבימה. **כעבור זמן לא רב מצא את עצמו ה'גנב' מאחורי סורג ובריח.** הגיעה שבת המלכה, והגביר, שהמתין זמן רב לחתנו, שיתלווה אליו, החליט בסוף ללכת לביה"כ לבדו.

מחדרו ראה 'האסיר' את בני הקהילה הלבושים חגיגית נכנסים לביה"כ. הדי הקולות הגיעו לאוזניו והוא התאמץ להשתתף בתפילת הציבור. החתן עמד בדבקות והתנועע עם קולות שירת 'לכה דודי', שבקעו, כאשר לפתע חש זוג עיניים ננעצות בו. מהעבר השני של הסורגים עמד הגביר, המום ונדהם כולו. מאן דהו הבחין, כי הוא מחפש את חתנו. הלה חיבר מאורע למאורע וסיפר לגביר כי החתן אינו אלא גנב מושחת. **במוצ"ש סולק ה'גנב' מהעיירה בבושת פנים.** כאשר הכל מהללים את מזלו של הגביר, ובתו שלא נישאה לגנב פרחח סכזה. **החתן שב לבית הוריו הנדהמים, ששמעו מפיו את דבר המעשה, כאשר הוא הסבי, שלא עלה בדעתו לבייש את בת ישראל.** לפיכך העמיד פנים כגנב ובלבד שלא להכלים את פניה. חלפו שנים וה'חתן הגנב' התפרסם בעולם היהדות כגאון הרב העשיל מקראקא זצ"ל, רבו של הש"ך, ה'נחלת שבעה' ועוד רבים מגדולי הפוסקים.

האדמו"ר הרב יעקב יוסף (הראשון) מאוסטראה - נולד בשנת ה'תצ"ח (1738) באוסטראה. כונה 'רב ייבי' (ר"ת יעקב יוסף בן יהודה). עוד בילדותו ניכר, כי לגדולות נועד. רבינו זכה להסופף אצל מרן הבעל שם טוב הקדוש צ"ל אשר השאיר עליו רושם גדול למשך כל ימי חייו. שאב את חכמתו ותורתו מאביו. בהמשך אביו שלח אותו ללמוד מפי המגיד ממזריטש והוא התקבל לחבורה הקדושה. בשנת תקכ"ו (1766) לאחר פטירת אביו החל למלא את מקומו. בעל מתק שפתיים. דרשותיו משכו את ההמונים בהן הוא פעל רבות למען תנועת החסידות. אהבת הזולת אצלו היתה מופלאה. **בעל רוח-הקודש**. הצדיק ר' לוי יצחק מברדיצ'ב כינה אותו: "איש אלוקים קדוש יאמר לו". ר' אשר צבי מאוסטראה קרא לו: "איש קדוש מבטן". על חשיבותו ניתן לראות שרבינו התבקש לכתוב הסכמות לספרים 'עץ חיים ופרי עץ חיים', 'כנפי יונה', 'זהר הרקיע' ו'צמח צדיק'. ענוותן מופלא. על מצבתו חרותים רק שמו ותפקידיו בקהילה. ייסד את שושלת חסידות אוסטראה שנמשכה עד מלחמת העולם השנייה. נפטר ב-כ' תשרי ה'תקנ"א (1791). חי כ-53 שנים. ציונו באוסטראה. בנו, ר' אליקים גץ מילא את מקומו.

סבא (מצד אביו): ר' משה מברוד. **אביו:** האדמו"ר ר' יהודה לייב (שימש כדרשן ומורה צדק באוסטראה שבאוקראינה). **מרבתינו:** הגאונים אביו, ר' יהודה לייב, **מתלמידינו:** הגאון החסיד ר' אלתר קסטנטינר ר' ישראל בעל שם טוב, ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' ברוך ממז'יבוז'. **מרבתינו:** הגאון החסיד ר' אלתר קסטנטינר (נחשב לאחד הפוסקים הגדולים באוקרינה. **בניו:** ר' אליקים גץ (ממלא מקום אביו), ר' פנחס (אדמו"ר באוסטראה), ר' נחמן, ר' יהודה לייב מברדיצ'ב. **חנתנו:** ר' אברהם בן ר' צבי מפאווליטש. **מספריו:** **ירב ייב"י** - חידושים על התורה, על נ"ג פרקי תהילים, פירושים על הש"ס **יעין משפט** - קבלה ומוסר **ימורא מקדש** - נגד דיבור בבתי הכנסת.

מסופר על אשתו שהיתה מפורסמת ובעלת מדריגה. פעם אחת בעת שטאטאה את הבית לכבוד שבת קודש, עצרה באמצע וענתה קדושה עם המלאכים.

מסופר על אישה אחת שכבר חלפו מספר שנים מנישואיה ועדיין לא נפקדה בזש"ק. בצר לה היא פנתה אל הרה"ק רבי פינחס שפירא מקוריץ (שהיה מתלמידי הקרובים של הבעל שם טוב, 'אור שבעת הימים' והיה מגדולי צדיקי החסידות) וביקשה ממנו שיברך אותה שתזכה לישועה ותיפקד בבנים. הצדיק מסיבות מסוימות לא הבטיח לה. אולם היא לא התייאשה והמשיכה להפציר בצדיק ולא הפסיקה.

הצדיק ניסה לשכנע אותה שלא תפציר בו אולם היא המשיכה לבקש ולא עזבה את מקום הצדיק. לבסוף אמר לה הצדיק: "**אני מבטיח שלא יהיו לך בנים!**". בפחי נפש עזבה האישה את המקום. במר לה פנתה לרבינו וסיפרה לו מה שאמר לה הרה"ק רבי פינחס. שמע זאת רבינו ואמר לה: "**אני מבטיח לך שתלדי בן זכר בקרוב!**".

מדברי רבינו לא נפל דבר ארצה ועוד באותה השנה נפקדה בזש"ק. בליל 'שולם זוקר' התעלפה האשה ותהי צעקה גדולה. לא חלפו דקות אחדות והאישה התעוררה מעלפונה וביקשה להניק את בנה. כאשר נרגע המצב שאלו אותה: "מה קרה?". היא סיפרה שראתה את עצמה עומדת בבית דין של מעלה והם דנו לגביה. לפתע הגיע לשם הרה"ק ר' פינחס שפירא מקוריץ והוא אמר לבית הדין: "אני אמרתי שלא יתנו לה בן. לכן היא תישאר כאן ונביא לכאן גם את הילד". דבריו התקבלו וכתבו פסק דין, והניחו את הפסק על השולחן.

לפתע הגיע יהודי זקן חבוש בספאדיק, כשספר תחת זרועו. הוא שאל אותי למעשי במקום זה. סיפרתי לו מה אירע, ואני הראתי באצבעי כי פסק הדין מונח על השולחן. הזקן נטל את הפסק, קרע אותו ואמר: "איך עורכים פסק דין ללא ידיעתי?". תוך כדי דיבור הוא צעק אלי: "הלא מוטל עליך להניק את הילד. מה את עושה כאן?". באותו הרגע התעוררתי וצעקתי לכם שתתנו לי את הילד להניק.

ח'יבה מיוחדת נודעת לרבינו למצוות סוכה. הצדיק השתדל מאוד לא לצאת מהסוכה במשך כל ימי החג. אנשים שהתארחו אצל רבינו סיפרו כי מעולם לא נראו זבובים בסוכת רבינו גם בימים בהם החום היה רב כאשר בשאר הסוכות נראו זבובים. כאשר שמע זאת הרה"ק רבי פינחס שפירא מקוריץ זיע"א, הוא ביקש לראות זאת בעצמו. לפיכך הוא הטריח את עצמו ללכת לסוכת רבינו ולחזות בפלא המדובר. כך ישב שם רבי פינחס כשעתיים עד שלפתע נראה זבוב קטן הולך ויורד ממרומי הסכך. פנה ר' פינחס לרבינו והבעת תמיהה ניכרה על פניו. נענה רבינו ואמר בחיך של פיוס: "ראה נא, איך שמלאכי מרום מטריחים את עצמם להביא זבוב במיוחד לכבודכם, כדי שלא יגרם לכם חלילה עוגמת נפש".

מספר שנים אחר פטירת רבינו פעם פרצה שריפה בעיר אוסטראה. השרפה התפשטה לכל עבר במהירות ואנשים רבים ניסו לכבות את השרפה. לפתע הגיע מושל העיר ופקד שיביאו אליו רב העיר. כאשר הגיע אליו הרב, שאל אותו המושל: "האם אתה הוא רב העיר?". הרב השיב בחיוב. לקח אותו המושל והלך עימו בכל אותם המקומות שאחזה בהם האש באותה השעה. כאשר סיימו להקיף את כל המקומות והשרפה המשיכה ביתר עוז. אמר המושל בזעם: "אתה לא רב. לפני מספר שנים כאשר הרב הקודם (הוא התכוון לרבינו) עדיין היה בחיים, פרצה שריפה גדולה. רב העיר הקיף את כל המקומות בהם אחזה האש, ותיכף שקעה האש ללא כל צורך בכיבוי. ואילו איתך, כלום לא קרה!".

בהלוויית רבינו התרחש מאורע שהתפרסם מאוד. במרכז העיר עמד בית תיפלה. כדי לקבור את הנפטרים היו חייבים לעבור בדרך ליד בית התיפלה של הגויים. בכל פעם שנפטר אדם מישראל, הגויים נהגו לצלצל בפעמוניהם בקול מחריש אוזניים. מעשה זה ציער את המלווים וגרם לביזיון לנפטר. גם כשנפטר רבינו המשיכו הגויים במנהגייהם וצלצלו בפעמוניהם. לפתע כדרך פלא התיישב רבינו על מיטתו וציווה להביא לו ספר מסוים. מיד הובא הספר למקום ורבינו עיין בו לרגע וחזר לשכב. לפתע נשמע קול נפץ אדיר ובית התיפלה קרס על כל הנמצאים שם. במקום נפער בור עמוק עם הלבנים המרוסקות. שנים רבות לאחר מכן עדיין ניתן היה לראות את הבור במקום שהיה שם בית התיפלה שלהם.

האדמו"ר הרב דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב זצ"ל - נולד ב-ז' סיון ה'תקפ"ז (1827) - יום טוב שני של חג שבועות). מילדות שקד על לימוד התורה, נודע במידותיו הנעלות, בענוותנותו ובטוב ליבו. אהב כל יהודי ובגיל שבע קיבל על עצמו לא להרע לשום בריה בעולם. אביו אמר עליו עוד בהיותו תינוק, כי בקרבו מקננת נשמה גדולה, שתקרב את לבבות ישראל לאביהם שבשמים וכן מאחר והיה הבן החמישי לאביו אמר עליו, שהוא מכוון כנגד סדר קדשים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרי"א (1850) התיישב בזלוטיפוטוק. בשנת ה'תרכ"ה (1865) עבר לצ'ורטקוב ושם הקים את החסידות והיה אבי חסידות צ'ורטקוב. ייסד בית מדרש. שקד יומם ולילה על לימוד התורה הקדושה. בלילות ישן כשעתיים בלבד, מיעט באכילה והירבה בתעניות. רבים פנו אליו ונושעו. **בעל רוח-הקודש**. מעולם לא התערב במחלוקת, הרגיש בכאב של כל יהודי. מפורסם כאיש קדוש, שלא שח לעולם שיחה בטלה. תמך כספית בהקמת בית הכנסת של צ'ורטקוב בצפת. סיפר ר' צבי דוד מו"צ ק"ק אסטילע ששמע מפי אשתו של רבינו, שאמרה כי **בעולם העליון תוכל להעיד עליו, שלא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה**. נפטר ב-כ"א תשרי ה'תרס"ד (1903), ביום הושענא רבא. חי כ-76 שנים.

סבא (מצד אביו): ר' שלום שכנא. **סבא (מצד אימו):** ר' משה אפרתי מברדיטשוב. **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין. **אימו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת פייגא (בת ר' אהרון טברסקי האדמו"ר מצ'רנוביל- זיווג ראשון), מרת לאה רחל (בת אחיו הרה"ק ר' שלום יוסף מסדיגורא). **בניו (מזיווג ראשון):** האדמו"ר ר' ישראל מצ'ורטקוב ור' נחום מרדכי. **מרבותיו:** אביו והאדמו"ר ר' אהרון טברסקי. **מתלמידיו הבולטים:** ר' מאיר אריק, ר' שלום מרדכי שבדרון מברז'אן, ר' מרדכי חיים סלאנים, ר' שמואל וינברג (האדמו"ר מסלונים). **מספריו: ידברי דוד - ד"ת ישבות ישראל • תפארת אדם**

לאחר הסתלקותו של האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין זיע"א, הותיר הוא זוג תפילין, שעבר אליו בירושה מאבי סבו, המגיד הקדוש ממזריטש. כל אחד מששת בניו הקדושים חפץ בתפילין הקדושות, אולם נראה, כי ר' דוד משה הצעיר שבחבורה, השתוקק יותר מכולם, לשם כך אף הסכים לוותר על חלקו בשאר הירושה. לאחר דיון החליטו להטיל גורל ולמסור את ההחלטה בידי שמים, בגורל עלה שמו של רבינו.

חלפו שנים, ערב אחד ישב ר' אברהם יעקב מסדיגורא (בנו הבכור של הצדיק מרוז'ין) עם קבוצה מחסידיו, וסיפר על המגיד ממזריטש. ובתוך כך עלה ענין התפילין של המגיד ושעלה בחלקו של אחיו. הוא תיאר כמה השתוקקו כל אחד מהאחים לזכות בתפילין. "העובדה, שאחי ר' דוד משה זכה בהן, הייתה ההוכחה, שהוא הראוי להן מכולנו" אמר. והנה הבחינו הנוכחים בחילופי מבטים בין שניים מהיושבים. לפתע קם אחד מהם על רגליו ובקול רועד אמר: "רבי, חברי ואני החלטנו, כי הגיעה השעה לגלות סוד ששמרנו זמן רב, מעשה שלא ייעשה עשינו, סברנו, שאנו עושים דבר טוב למען רבינו".

"זמן רב שכליתנו מייסרות אותנו על מעשינו. הערב לאחר דברי הרבי על התפילין החלטנו לשים לכך קץ ולבקש מחילה על כך". קם החסיד השני והתחיל לספר: "יום אחד ישבנו ודיברנו על כך שרבינו רצה את התפילין של המגיד הקדוש. סברנו, שהיות והוא הבכור, הרי שלו משפט הבכורה וראויות התפילין להיות שלו. באחד הימים התגנבנו לחדרו של ר' דוד משה, פתחנו את הבתים של התפילין, הוצאנו את הפרשיות והכנסנו במקומם פרשיות אחרות כשרות ומהודרות. תפרנו מחדש את הבתים ויצאנו מהבית. רק לאחר מכן קלטנו את חומרת המעשה. לא ידענו מה לעשות בפרשיות הקדושות, להחזיר למקומן - חששנו שמא ניתפס, גם להביאן לרבי חששנו. עתה כשהחל הרבי לדבר בעניין, ראינו בכך אות משמיים, כי עלינו לבקש כפרה". הוא הוציא חבילה מכיס מעילו ובידיים רועדות הניחה על השולחן ליד הרבי. הסובבים התקשו להאמין, כי שני אברכים יראי שמיים מסוגלים היו לבצע מעשה כה חמור. מאידך חשבו כמה מהם - אם ר' דוד משה המשיך להתפלל באותן התפילין ולא חש בהחלפת הפרשיות, יתכן ויש בכך סימן, שהתפילין של המגיד אינן מגיעות לו. הרבי פתח את החבילה והוציא את הפרשיות, הוא התבונן בהן, ואז עטפן בחרדת קודש במטפחתו, נשק להן והכניסן לכיס הפנימי של מעילו. הרבי ישב אחוז בשרעפים ולפתע אמר: "אבקש מהנוכחים לשמור על סודיות מלאה. בעוד ימים אחדים אצא בעז"ה אל אחי. אם מישהו חפץ להצטרף, הרשות נתונה". בהגיע הרבי מסדיגורא בלוויית חסידיו לצ'ורטקוב, יצא רבינו לקבל את פני אחיו בכבוד ואהבה.

למחרת בבוקר הכניס ר' דוד משה את אחיו לחדר שבו נהג להתכונן לתפילת שחרית טרם כניסתו לביה"מ. על השולחן היו מונחים שלושה זוגות תפילין: רש"י, רבינו תם ושימושא רבא. במרחק מה עמדה שקית התפילין של המגיד. הרבי מסדיגורא עקב אחר מעשי אחיו. רבינו הוציא את התפילין של המגיד מהשקית ואחזן בשתי ידיו, עצם עיניו, לאחר כמה שניות פקח את עיניו ונאנח עמוקות, החזירן לשולחן, לקח את התפילין שלו והניחן. תפילת שחרית תמה, ושני האחים שבו לחדר כדי להניח את שני הזוגות הנוספים כמנהגם.

בעודם גוללים את רצועות התפילין, שאל הרבי מסדיגורא על התפילין הקדושות של המגיד. פניו של רבינו עטו ארשת צער וקולו הסגיר שברון לב: "בוקר אחד לפני זמן רב רציתי להניח תפילין כבכל יום, והנה לפתע חשתי, כי דבר מה השתנה ואיננו כתמול שלשום, תמיד כאשר נטלתי בידי את התפילין הקדושות של המגיד, הייתי חש רטט קדושה, אך באותה פעם לא רעדתי. דממה היה, כאילו הקדושה הסתלקה מהתפילין. ברור שהחיסרון בי, כנראה שנשלתתי בחטאי, ושוב איני ראוי להניח את התפילין של המגיד".

"מאותו יום אני מפשפש במעשי בכל יום ומשתוקק לדעת במה חטאתי, וכיצד אוכל לתקן זאת, בכל בוקר אני נוטל בידי את התפילין כשליבי שבור. אולי יכול אתה, אחי היקר, לתת לי עצה או תיקון". הרבי מסדיגורא היה נרגש מאוד. "אחי האהוב, יודע אני כי לחינם חושד אתה בעצמך, ובטוחני, כי אין אדם הראוי ממך להניחן, ואכן בשל כך הגעתי לכאן". או אז גילה לאחיו את המעשה לפרטיו, כיצד פרשיות התפילין של המגיד הוחלפו. הוא סיפר על חרטתם של החסידים, וכאשר הוציא מכיסו את הפרשיות היקרות הוסיף: "בעצמי הגהתי את הפרשיות והן שלמות כפי שהיו. הכנס אותן שוב לתוך הבתים, ואני בטוח שאותם רגשות נעלים ישובו אליך כבראשונה". את שמחתו של ר' דוד משה אין צורך לתאר, זו הייתה שמחה כפולה על שובן של התפילין ועל ביטול תחושת האשם, שייסרה אותו.

הצדיק הנסתר רבי משה יעקב הכהן רביקוב זצ"ל הידוע בכינוי ה'סנדלר הקדוש' נולד בייז'ורי שבפלך גרודנה שבליטא (כיום בלארוס) בשנת ה'תרל"ג (1873) כאשר אביו היה כבן שבעים. בשנת ה'תרע"ג (1913) עלה לארץ ישראל. עבר ליפו ופתח שם סנדלריה. התגורר ברח' שבזי בת"א בבית דל. טרם יצא לעבודתו היה לומד שבע שעות רצופות. כמו כן לא התקין חשמל בסנדלריה כדי שמיד עם חשיכה ישוב לתורה.

בצעירותו, נהג מידי יום חמישי לצאת למאפיות שבאזור לאסוף חלות וחלקם בבתי יתומים ואלמנות, כששאלו אותו: "מהיכן יודע הוא אלו משפחות זקוקות לעזרה?", היה משיב בחיך: "אני יודע". את כספו חילק בסתר לנזקקים. **מראשי ה-ל"ו צדיקים שבדור. בעל רוח-הקודש. לאחר שהתפרסם רבים נהרו אליו כדי לקבל את ברכתו בענייני רפואה, שידוכים, פרנסה, פרי בטן וכו' ונושעו. סיפורי נסים רבים ומופלאים נקשרו לצדיק. סגולותיו היו בתכלית הפשטות: קריאת תהילים, מרשמים ידועים בבית-המרקחת וכו'.**

מצעירותו ועד לזקנותו היו כל הנהגותיו בתכלית הפשטות. ענותן בצורה מופלאה. גאון בנגלה ובנסתר. למדן מופלג. ירא שמים. מסופר שלמד עם אליהו הנביא. ביום פטירתו ביקש מבנו לקרוא עימו פרק קמ"ו (תהילים קמ"ד) הבין בנו למה ירמזו הפסוקים וברח מביתו. לאחר מכן ביקש ישב לאדמתו" (תהילים קמ"ד) הבין בנו למה ירמזו הפסוקים וברח מביתו. לאחר מכן ביקש הצדיק מעובר אורח שיקרא עימו את הפרק ולאחר מכן החזיר את נשמתו לבורא. נפטר בשמחת תורה - כ"ב בתשרי ה'תשכ"ז (1966). חי כ-93 שנים. ציונו בבית-החיים שומרי שבת בבני-ברק בסמוך לציונו של ה'חזון אי"ש'.

אביו: ר' יוסף (שימש כחייט ובכך הסתיר את תורתו). **אמו:** מרת מרים. **אשתו:** מרת רבקה לאה. **ילדיו:** ר' יוסף, מרת רחל, מרת זהבה ומרת רוחמה. **מרבותיו:** אביו, ר' יוסף (אביו האריך ימים עד גיל 98). המקובל ר' שלמה אלישיב (מח"ס ה'לשם שבו ואחלמה'). **מספריו:** ליקוטי רבי משה יעקב על התורה - דברי התורה שקובצו מדברי הצדיק שנהג לאמרם בסעודה שלישית בביה"כ בישיבת היכל התלמוד.

ערב מבצע סיני צפה את המלחמה והודיע על כך למקורביו, והוסיף כי 'היהודים ינצחו'. לפני פטירתו הותיר בקבוק יין סגור והורה לפותחו רק לאחר הניצחון על גמאל עבדול נאצר שר". חצי שנה לאחר פטירתו נערכה מלחמת ששת הימים, שבה נוכחו לראות כולם את חסדי הבורא ואת הניצחון הגדול על ארצות ערב ולאחריה נפתח בקבוק היין, כפי שציווה בעת פטירתו. אותו יין שלגימה ממנו נחשבה לסגולה ורבים שזכו לראות ישועות.

רבים נושעו באמצעות הרב. סיפר יהודי אחד, כיצד נושע באמצעות רבינו מספר פעמים ועל העובדה שהרב היה בעל רוח-הקודש: "כשעלינו לארץ, הייתה באותו זמן תקופת ה'צנע' בה אנשים קיבלו תלושים ובאמצעותם רכשו מזון. אבי, רכש מסעדה לפרנסתו בשערי בית-הרפואה בלינסון (הקיוסק קיים עד היום). המסעדה סיפקה מזון לפועלים שעבדו בקרבת מקום, למחרת הגיעה מפקחת ממשרד המסחר והתעשייה ושאלה את אבי: 'מה מעשיך במסעדה?' - 'מה פירוש מה מעשיי כאן? קניתי את המקום' ותמה לפשר השאלה. אך המפקחת המשיכה: 'איך קנית מקום השייך למשרד המסחר והתעשייה ולחברת סולל בונה?'. ובמקום הוציאה צו סגירה למקום".

"עיניו של אבי חשכו, שכן כל הכסף אשר חסך ירד לטמיון, והגיע הביתה בעיניים דומעות מבכי. בעודו עומד מחוץ לפתח הבית הבחינה בו השכנה גב' חייקין, אשר הייתה בעלת פרדס. היא התעניינה לפשר הדבר, ואבי שטח בפניה את כל הסיפור, על החנות אשר רכש, ועל המפקחת ממשרד המסחר והתעשייה שסגרה לו את המקום. השכנה בתמימותה השיבה: 'תן לי חמש לירות, ואני אסע לצדיק שלי בתל אביב ואבקש את ברכתו, את העודף מהנסיעות אחזיר לך', אבא נתן לה את מבוקשה, והיא מיד נסעה לצדיק. כעבור מספר שעות היא חזרה ואמרה, שאין לו מה לדאוג שכן כך אמר הצדיק".

דברים אלו לא הרגיעו את אבי, שכן לא ידע מהיכן תגיע הישועה. אולם למחרת עם בוקר הגיעה המפקחת ממשרד המסחר והתעשייה ואמרה לאבא: 'כל הלילה אני מחפשת אותך להתנצל על עוגמת הנפש, אשר גרמתי לך' ונקבה בשעה המדויקת שבה נזרקה במוחה המחשבה על מה שהיא עוללה לאב המפורנס את משפחתו ואב לילדים רכים, ולא זו בלבד, אלא אף נפסק לו פיצוי לקבל מנות יתר של סוכר תה ושאר מצרכי מזון אשר היה זכאי לקבל. **בדקו ומצאו, כי השעה בה התהפך לב המפקחת היתה השעה המדויקת אשר השכנה הזכירה את הבעיה אצל ה'סנדלר'.**

"הסיפור לא נגמר בזה, המקום סבל מפריצות, שהיו לגל גבבות גואה, הנזק והפחד היו עצומים, וכל בוקר היה אבא פותח את המסעדה ומגלה עוד פריצה מהערב, נזקים שהסבו לו עגמת נפש רבה וטרדות נפש עצומות, החלטתי, שאני הולך לבקש את ברכת ה'סנדלר' אולם מכיוון שלא חשתי בטוב, העליתי בכתב את פרטי המעשה, את המכתב תפרתי בחוטים ושלחתי עם חבר, הלה נסע ל"סנדלר" והעביר את שליחותי ובקשתי".

"משחזר הלה, שאלתי: "נו, מה היה אצל ה'סנדלר?'. סיפר הלה, כי הצדיק בירך אותנו לישועה. שאלתי: 'האם הוא ראה את המכתב?' - לא'. עברו מספר חודשים והזדמן לי לבוא בעצמי אל ה'סנדלר', לפליאתי אני רואה, כי המעטפה שלי עדיין סגורה עם התפירה, והוא משתמש בה כדף כתיבה מצידה האחורי. שאלתי: 'מה טיבו של מכתב זה אשר הינו כותב עלי?' והצדיק עונה לי בבטחה: 'הרי כבר הסתדר העניין אשר כתבת לי, הלא כן? אם כן מהן טענותיך?'. הייתי המום, והבטתי על עצמי, כיצד ייתכן ו'הסנדלר' ידע מה שכתוב במכתב, למרות שהוא נשאר סגור בתפירה הרמטית, וכיצד קרא הוא את מחשבותי וענה לי בדיוק מה שעלה בליבי אז?".

מרן הגאון הרב שמריהו יוסף נסים קרליץ זצ"ל - נולד בי"ח אב ה'תרפ"ו (1926) בקוסובה שבבלרוס. בשנת ה'תרצ"ו (1935) עלה לארץ ישראל עם הוריו ולמד בישיבת 'תפארת ציון'. בהמשך עבר ללמוד בישיבת פוניבז'. בשנות ה-50 היה ר"מ בישיבת ויז'ניץ בבני ברק. בשנת ה'תשי"ט (1958) עם פטירת אביו רבינו התחיל לשמש תחתיו כראש כולל 'חזון אי"ש' וכרב בית הכנסת הליגמן, מבתי הכנסת הראשונים בבני ברק. בשנת ה'תשכ"ח (1967) הקים את בית דין צדק בני ברק, שבראשו עמד כיובל שנים בעידודו של הצדיק ר' יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל (ה'סטייפלר' זיע"א). בנוסף שימש כרב של שכונת 'רמת אהרון' בבני ברק. בשנת ה'תשל"ז (1976) מונה כחבר במועצת גדולי התורה. בשנת ה'תשמ"ט (1988) עם הקמת מועצת גדולי התורה של דגל התורה עבר אליה ושימש כחבר בה. מבכירי פוסקי ההלכה החרדים ליטאים. **ענוותן מופלא. השכין שלום בית בין זוגות רבים. אהבתו לזולת היתה מופלאה והוא סייע בכל כוחו.** נפטר במוצאי שמחת תורה, כ"ג תשרי ה'תש"פ (2019). חי כ-93 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' נחום מאיר. **אימו:** מרת לבתיה (אחותו של מרן החזון אי"ש). **אשתו:** מרת לאה (בתו ר' צבי קופשיץ מירושלים). **מרבנותיו:** הגאון ר' מיכל יהודה ליפקוביץ. **בניו:** ר' שאול (משמש כראש כולל 'חזון אי"ש'), ר' אברהם ישעיהו (רב בית הכנסת הליגמן וחבר ועדת הרבנים של המרכז הרפואי מעייני הישועה), ר' מרדכי (שימש כראש עיריית בני ברק מטעם מפלגת דגל התורה), ר' נחום (רב קהילה בבאר שבע). **מחתניו:** ר' שריאל רוזנברג (ראש בית דין צדק בני ברק), ר' מנדל לובין (דיין ומו"צ), ר' אהרן אוסטרן (ר"מ בישיבת 'רינה של תורה' בכרמיאל). **מתלמידיו:** הגאונים ר' שריאל רוזנברג (חתנו וממלא מקומו בבית הדין), ר' יהודה סילמן (דיין ורב ביה"כ 'קהל חסידים' בשכונת רמת אלחנן), ר' שבח צבי רוזנבלט (ראש רשת בתי הוראה, רב קהילת שיח יצחק במודיעין עילית וחבר בד"צ שארית ישראל), ר' אברהם יצחק הכהן רובין (רב קהילת בני תורה ברחובות וחבר בד"ץ שארית ישראל), ר' יצחק מרדכי רובין (רב קהילת בני תורה בהר נוף), ר' יהודה אריה דינר (רב ביה"כ 'דברי שיר' בבני ברק), ר' שמעון גלאי (דיין). **מספריו:** **ישעורי הגר"נ** - על הלכות תרומות ומעשרות במשנה תורה לרמב"ם • **יחוט שני** - על הלכות ריבית, נידה, שבת, שמיטה, יום טוב וחול המועד, פסח, ראש השנה וימים נוראים, תלמוד תורה ותפילין (13 כרכים) • **נשיח בחוקיך** - עלון שבת היוצא ע"י תלמידיו.

הגר"י זילברשטיין סיפר על אישה אחת שבאה לפני רבינו. היא התלוננה בפניו שהיא מאוכזבת מאוד מבעלה. לפני החתונה שמעה עליו דברים נפלאים על שקידתו הרבה בתורה. והנה עכשיו נוכחת לראות שלא מיניה ולא מקצתיה, ולכן ברצונה להתגרש. רבינו שאל אותה תוך כדי דיבור: "אם אקבע ללמוד בחברותא עם בעלך, האם תסכימי להישאר איתו ולא להתגרש?". האישה המופתעת השיבה מיד בחיוב. למרות סדר יומו שהיה עמוס ביותר, למען השכנת שלום רבינו לא היסס מליטול לעצמו חברותא חדשה עם כל הקושי הכרוך בכך.

הרב ישעיהו קרליץ, יד ימינו של מרן הגאב"ד, סיפר ותיעד: היה זה לקראת אסיפה מצומצמת של רבנים אודות מינוי של יהודי מסוים לתפקיד ציבורי בבני ברק. רבינו היה סבור שאין למנות את האיש לתפקיד המדובר, בשום אופן! לפני שיצאתי עם הרב לאסיפה הוא התבטא באוזני: "אני לא אתן בשום אופן שימנו אותו". כאשר הרב מתבטא כך זה אומר את כל התקיפות ההשקפתית מבחינתו.

האסיפה המצומצמת של הרבנים נפתחה והתנהלה בטוב טעם כמו כל האסיפות בראשות שני פוסקי ההלכה, מרן הגאון ר' שלמה הלוי ואזנר זצ"ל ורבינו. מלבד כמה פרטים נוספים שנידונו באסיפה, מינו בה את האיש המדובר לתפקיד, כמובן למורת רוחו של מרן הרב. אני עמדתי משתומם מהצד. לא ידעתי מה קורה כאן. מדוע הרב שתק ולא אמר מילה בנושא.

בדרך חזרה לביתו, שאלתי בתמיהה: "מה קרה שהרב לא דיבר מאומה ולא הביע את דעתו הכאובה!?!". הרב השיב לי במילים בודדות: "הרב ואזנר החליט". כלומר, תמיד באסיפות כאלו, לפני שמרן הרב ואזנר הביע את דעתו היה פונה אל מרן הרב ושאל: "מה אתם אומרים על כך?", הפעם, משום מה, היה ברור לו כי כולם בדעה אחת, ולכן פתח ואמר: "התאספנו כאן למנות את פלוני אלמוני לתפקיד". לכן, מרן הרב לא דיבר מאומה. כי אם מרן הרב ואזנר לא שואל, רבינו לא מביע דעה. אם מישהו מבין את המימד של העונה וההתגברות בעניין ציבורי, שמרן הרב היה סבור עקרונית שלטובת הכלל אין למנותו. למרות זאת הבליג בגלל כבודו של מרן הגר"ש ואזנר. (מעובד מתוך מוסף ש"ק 'יתד נאמן')

מעשה היה בגירות אחת שלפני שהתגיירה היתה נשואה עשר שנים. הרופאים אמרו לה שלא תוכל לזכות לזש"ק. לאחר שהתגיירה אצל רבינו ביקשה ברכה. רבינו אמר לה: "הרי על גר נאמר קקטן שנולד דמי. אם כן כל הבעיות שהיו קודם לא שייכות לעכשיו", ובירך אותה שהיו לה ילדים. **כעבור שנה נולד לה ילד והיא באה איתו לקבל ברכה מרבינו.** ('הליכות שני')

הרה"ג ר"ש גריינמן שליט"א סיפר מעשה מופלא על רבינו: יום אחד ניגש לרבי ניסים שכן שגר בבניין. הוא טען שנגרם לו נזק גדול מכיוון שסיידו אצל הרב בבית ושפכו את שאריות הצבע לבויב וזה עשה סתימה והיה צריך להזמין אינסטלטור לתקן ושילם לו 600 ש"ח. לכן הוא תובע מרבי ניסים שישלם לו את כל ההוצאות.

באין אומר ודברים רבי ניסים הוציא מיד מהכיס 600 ש"ח ונתן לשכן. אחרי שהלך, רבי ניסים אמר כי לפי האמת יש שלוש סיבות שהוא פטור מלשלם: "סיבה ראשונה: כששופכים צבע זה לא עושה סתימה, זה נשטף. סיבה שנייה: הקו בויב של השכן הוא מהצד השני של הבניין ולא משותף עימנו. סיבה שלישית: אנחנו כלל לא צבענו את הבית...". שאלו אותו: "אז מדוע שילמתם?", רבינו השיב: "עם שכנים צריך לדעת לחיות טוב ובשלום".

הגאון הרב דוד הלוי יונגרייז צ"ל- נולד ב-י"ג שבט ה'תרנ"ח (1898) בירושלים. נקרא על שם אבי אימו, ר' דוד יולס מברזווה-ירושלים. כבר מילדותו ניכר כי לגדולות נועד. אביו השקיע מאמצים גדולים ובחר במלמדים פרטיים עבור רבינו והשגיח עליו מאוד. פעם אחת אביו לקח את רבינו כשהיה כבן 12 לשמוע שיעור מאת הגאון ר' יצחק ירוחם דיסקין. לאחר מכן שאל אם הבין את השיעור. רבינו ענה: "כן", וחזר על כל השיעור בתוספת קושיא על דבריו. כשהיה בחור למד בישיבת 'אוהל משה'. לאחר נישואיו התמנה על ידי הרב יצחק ירוחם דיסקין לכהן כר"מ בישיבת 'אוהל משה'. בהמשך מסר שיעורים בישיבת 'חתם סופר'. כיהן כראש ישיבת 'אנשי מעמד' וכן מסר שיחות בישיבת 'פורת יוסף'. בשנת ה'תרפ"ט (1929) התמנה על ידי העדה החרדית לשמש כרב שכונת 'ימין משה' במקומו של הגאון ר' מרדכי לייב רובין. בשנת ה'תרצ"ב (1931), כשהיה כבן שלושים ושלוש שנים בלבד מונה על ידי הגאון הרב יוסף חיים זוננפלד לדיין בבד"ץ העדה החרדית.

לאחר כיבוש העיר העתיקה על ידי הלגיון, הלך יחד עם קבוצת הנשים בשביל להציל מאיסור שבויה, ובזכות זאת ניצל מהשבי לאחר שהנשים שוחררו. בשנת ה'תשכ"ח (1968) התמנה לכהן כראב"ד של העדה החרדית - תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. בתפקידו כדיין התבלט בזירותו המופלגת מאיסור שוחד והיה מקפיד שלא לדון אדם שעשה לו בעבר טובה כל שהיא, זניחה ככל שתהיה. הגאון מרן ראש הישיבה ר' יהודה צדקה צ"ל נהג להביא את רבינו לישיבת 'פורת יוסף' כדי שיתן שיחות חיזוק לתלמידים. פעם מרן הרב בן ציון אבא שאול צ"ל התבטא ששיחותיו של רבינו תואמות לשיחותיו של הגאון ר' יונתן אייבשיץ בספרו 'יערות דבש'. ענותן מופלא. נפטר במוצאי שמחת תורה, כ"ג תשרי ה'תשל"ב (1971). חי כ-73 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים. נטמן ליד אביו.

סבא (מצד אביו): ר' משה (אב"ד קאשוי). **אביו:** ר' ברוך ראובן שלמה (מעסקני ורבני היישוב החרדי בירושלים וממקימי 'העדה החרדית'). **אימו:** מרת אלטא פּרל. **אשתו:** מרת פועה מרים (בת ר' אשר זוסמן דיליאון, מרבני ישיבת 'עץ חיים' ומראשי ועד הכללי כנסת ישראל). **מרבנותיו:** הגאונים ר' שמשון אהרון פולונסקי, ר' ירוחם פשל פּרלא. **מתלמידיו:** הגאון ר' יעקב בלוי (חבר בד"ץ). **מספריו:** **אור דוד**- מדברי תורתו ודרשותיו (יצא לאור ע"י משפחתו לאחר פטירתו).

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפר על גודל ענוותנותו של רבינו: יום אחד התעוררה בביתנו 'שאלה' על כשרותו של עוף שנשחט עבורנו. בימים ההם, בטרם עידן המשחטות המסודרות והמשוכללות כבימינו, היו צריכים לדאוג לבד לכל השלבים של הכנת העוף: שחיטה, בדיקה, מליחה, הכשרה וכו'. אדוני אבי מורי צ"ל שלח אותי אל רבינו עם העוף בידי כדי שיפסוק את כשרותו של העוף.

כשהגעתי לביתו של רבינו הוא התבונן היטב בעוף מכל צדדיו. לאחר מכן פנה אלי בחביבות ואמר: "ראה נא, אני כשלעצמי איני יכול לפסוק על שאלה זו... הבה נלך יחדיו אל הפוסק הגאון רבי ישראל יצחק רייזמן זצוק"ל" (ששימש כדיין באותה עת בעדה החרדית). לפני שיצאנו מהבית, רבינו עצר לרגע ואמר: "אולי ספר ה'שולחן ערוך' בבית של הדיין מונח למעלה במקום גבוה בארון. הוא אדם מבוגר ואין זה נכון להטריח אותו בטיפוס מיותר...". רבינו לקח בידו האחת את ספר ה'שולחן ערוך' יורה דעה (ח"א) הגדול שבביתו ובידו השניה תפס בידי, כשאני מחזיק היטב בעוף.

צעדנו ביחד במבואות העתיקים והקדושים של ירושלים עד שהגענו אל שכונת 'בתי ורשה', מקום מגוריו של הגאון רבי ישראל יצחק. שני האריות ישבו להם יחדיו בפלפולה של תורה, ולנו בבירור עומקה של הלכה, מתוך אהבה וכבוד הדדי מיוחד בימיו. תוך כדי ליבון הדינים והצדדים בין שני גדולי הדור, עלתה שאלה מסוימת שיש לברר אצל השוחט.

אני שומע את רבינו אומר לרבי ישראל יצחק: "אי אפשר לשלוח את הילד לבד אל בית השוחט, הוא עדיין ילד. אני אגש אל בית השוחט ואברר אצלו ואשוב עם תשובתו כדי להעלות פסק של תורה!". עמדתי נבוך מהצד, מלא בושה, עד כמה נטריח את הרב בשביל העוף שלנו? למזלי הגדול בדיוק באותה השעה שבה רבינו רצה לצאת אל בית השוחט, הגיע לפתע אדוני אבי מורי צ"ל אל בית הרב. הוא דאג בגלל שראה כי הזמן עובר ועדיין לא שבתו הביתה עם העוף. לכן הוא יצא לקראתי לעבר הבית של רבי דוד. כשהגיע לשם הרבנית אמרה לו שהרב יצא ביחד עם הילד לשכונת בתי ורשה, לבית של רבי ישראל יצחק. כך מן השמיים אבי הגיע ממש כשעמדנו בפתח הבית, כשרבינו כבר מוכן לצעוד איתי לבית השוחט.

אבי הבין מיד מה קורה וסידר הכל על הצד היותר טוב, שלא להטריח את כבוד הרבנים החשובים. רבן של ישראל, גאון עצום ונפלא, הרב הגדול בעצמו! לא פחות ולא יותר מוכן 'לבזבז' שעתיים תמימות מזמנו על שאלה של ילד קטן. בנוסף לזאת אינו רוצה בשום אופן לפסוק בעצמו ולסמוך על דעתו הרחבה והקדושה... (מעובד מתוך 'דרשו')

הגאון ר' אליעזר טורק סיפר ששמע מדודו, הגאון רבי ישראל אהרן קופשיץ שליט"א, מראשי ישיבת 'תורה אור': רבי דוד קבע את מקום תפילתו בבית הכנסת שבשכונת בתי אונגרין בירושלים. לאחר התפילה היו המתפללים עוברים על פניו של רבינו כדי לאחל לו 'א גוטען' שבת'. שבת אחת לאחר שסיימו כל המתפללים לעבור על פניו, רבינו צעד בצעדים זריזים אל מחוץ לבית הכנסת, התקדם לעבר אחד הבתים בפאתי השכונה, ונקש בעדינות על הדלת. בני המשפחה פתחו ונדהמו לגלות את רבינו עומד בפתח ביתם. רבי דוד הסביר בענוה ובפשטות: "קעת עברו המתפללים לאחל לי 'א גוטען' שבת', אחד הילדים בשכונה, כמדומה שהוא בן משפחתכם, גם הוא עבר. בדיוק באותו רגע אחד המתפללים עיכב אותי בשאלה הלכתית. לכן לא השבתי לו כהוגן על איחוליו, באתי לכאן כדי להשיב לו 'א גוטען' שבת'". ... (מעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com**

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים